2. W przypadku dostarczenia w części trzody chlewnej w okresie od 15 czerwca do 15 września 1950 r., a w części w pozostałych okresach roku, ulgę, określoną w ust. 1, przyznaje się proporcjonalnie do ilości sztuk dostarczonych w każdym z tych okresów; ulgę przyznaje się jednak po wykonaniu całej normy dostaw trzody chlewnej przypadającej na gospodarstwo.

3. Ulga, określona w ust. 1, nie może być przyznana w przypadku nieuzasadnionego niedotrzymania terminu dostawy, określonego w umowie (kontrakcie).

§ 2. Przy obliczaniu ulg w podatku gruntowym (§ 1) dostarczenie do punktu skupu każdych 45 kg łącznej wagi prosiąt, ważących co najmniej po 12 kg, przyjmuje się za dostarczenie jednej sztuki trzody bekonowej.

§ 3. 1. Posiadanie w gospodarstwie rolnym w okresie przynajmniej 3 miesięcy roku podatkowego 1950 uznanego knura lub maciory, wpisanych do księgi zarodowej trzody chlewnej, uprawnia do otrzymania od każdej sztuki ulgi w podatku gruntowym w wysokości 60 zł.

2. Ulga, o której mowa w ust. 1, może być przyznana w danym roku podatkowym tylko raz jeden, chociażby uznany knur lub maciora wpisane do księgi zarodowej trzody chlewnej przeszły do rąk innego posiadacza.

§ 4. Niezależnie od ulg, przewidzianych w §§ 1, 2 i 3, przyznawane będą premie w formie dodatkowej obniżki podatku gruntowego po 15 zł od każdej posiadanej sztuki przychówku bydła rogatego w wieku co najmniej 6 miesięcy, urodzonej w czwartym kwartale roku 1949 lub w roku 1950.

§ 5. Dla gospodarstw rolnych o przychodowości do 2.400 zł w stosunku rocznym wysokość ulg (§§ 1, 2 i 3) łącznie z premią (§ 4) nie może przekraczać 50% wymiaru podatku gruntowego bez innych ulg przewidzianych w art. 11 i 12 ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o podatku gruntowym, dla pozostałych zaś gospodarstw — 25%.

§ 6. 1. Do przyznawania ulg (§§ 1, 2 i 3) oraz premii (§ 4) powołane są władze wymiarowe podatku gruntowego.

2. Przy ustalaniu ulg (§§ 1, 2 i 3) uwzględniane będą dostawy dokonane w okresie roku podatkowego 1950, a co do przychówku bydła rogatego (§ 4) brany będzie pod uwagę stan posiadania w dniu 1 grudnia 1950 r.

3. W przypadku, gdy przyznanie ulgi lub premii nastąpiło po zapłaceniu podatku gruntowego, kwota z tego tytułu zostanie zaliczona jako nadpłata na poczet podatku za rok 1951.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1950 r.

Minister Finansów: w z. *E. Drożniak*

506

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 30 listopada 1950 r.

o ogłoszeniu jednolitego tekstu dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym.

Na podstawie art. 6 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zmianie dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 451) ogłaszam w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 27, poz. 174, z 1948 r. Nr 12, poz. 94 i Nr 52, poz. 413 oraz z 1950 r. Nr 49, poz. 451) z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów wydanych do dnia ogłoszenia jednolitego tekstu i z zastosowaniem nowej, ciągłej numeracji działów, rozdziałów, artykułów i ustępów.

Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym nie obejmuje przepisów art. 2, 3, 4, 5 i 8 powołanego na wstępie dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zmianie dekretu o postępowaniu podatkowym, które stanowią:

„Art. 2. Zgłoszenia, o których mowa w art. 23^1 dekretu o postępowaniu podatkowym, powinny nastąpić po raz pierwszy w terminie dwutygodniowym od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 3. Do ksiąg uproszczonych prowadzonych na podstawie szczególnych przepisów stosować należy te przepisy, które stosuje się do ksiąg podatkowych.

Art. 4. 1. Powołane na podstawie przepisów dotychczasowych obywatelskie komisje podatkowe działają nadal na podstawie tych przepisów do czasu wydania zarządzenia Ministra Finansów przewidzianego w art. 155^2 ust. 3.

2. Komisje odwoławcze powołane na podstawie dotychczasowych przepisów działają nadal do czasu podjęcia czynności przez komisje odwoławcze przewidziane w art. 4 dekretu o postępowaniu podatkowym, lecz nie dłużej niż do dnia 31 marca 1951 r.

Art. 5. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą:

1) dekret z dnia 14 kwietnia 1948 r. o sposobie udowadniania przez podatników przychodów gotówkowych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 141),
2) art. 22—29 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 413),
3) art. 14 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 31, poz. 210) oraz przepisy tej ustawy w części dotyczącej obywatelskich komisji podatkowych.

2. W prawie karnym skarbowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 32, poz. 140, z 1948 r. Nr 18, poz. 123, z 1949 r. Nr 32, poz. 238 i z 1950 r. Nr 12, poz. 116) w przepisach art. 134 § 1 i art. 135 § 1 po wyrazie „płatnikiem“ skreśla się przecinek i dodaje się wyrazy: „lub inkasentem“.

3. Rozporządzenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów dekretu z dnia 16 maja 1946 r.

o postępowaniu podatkowym oraz na podstawie art. 22—29 dekretu z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym jak również zarządzenia wydane na podstawie dekretu z dnia 14 kwietnia 1948 r. o sposobie udowadniania przez podatników przychodów gotówkowych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 141) zachowują moc do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami i zarządzeniami opartymi na przepisach niniejszego dekretu, o ile nie są z nimi sprzeczne.

Art. 8. Dekret wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia".

Powołane w art. 2 i 4 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zmianie dekretu o postępowaniu podatkowym art. 23^1, art. 155^2 ust. 3 i art. 4 stanowią w jednolitym tekście odpowiednio art. 27, art. 173 ust. 3 i art. 6.

Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity obowiązuje od dnia 12 listopada 1950 r., tj. od dnia wejścia w życie dekretu z dnia 26 października 1950 r. o zmianie dekretu o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 451) i nie obejmuje art. 169 i 171 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym w pierwotnym brzmieniu, które stanowią:

„Art. 169. Dotychczasowe przepisy o obliczaniu i poborze niektórych rodzajów danin publicznych za pośrednictwem płatników pozostają w mocy".

„Art. 171. 1. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1946 r. z wyjątkiem art. 126 i 167 ust. 1, 2 i 4, które wchodzą w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1946 r.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach nim unormowanych, a w szczególności:

1) art. 2—4, 6, 9—22, 38—42, 47—96, 97 §§ 2 i 5, 98—121 oraz 137—154 ustawy z dnia 15 marca 1934 r. zawierającej Ordynację Podatkową (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134),
2) art. 8, 13, 31 ust. 5, 33 ust. 2 zdanie pierwsze, 34, 36, 38, 46, 47, 49, 50, 51, 63 pkt d), 152, 153 i 161 ust. ostatni ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404) z późniejszymi zmianami,
3) art. 18, 24, 37, 40 i 41 ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 299), art. 20 i 35 tejże ustawy w brzmieniu ustalonym ustawami z dnia 31 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 263) i z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 699) oraz art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 263).

3. Ilekroć w innych przepisach prawnych jest mowa o przepisach uchylonych niniejszym dekretem, należy zamiast uchylonych przepisów stosować odpowiednio przepisy niniejszego dekretu".

Minister Finansów: w z. *E. Drożniak*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 30 listopada 1950 r. (poz. 506).

DEKRET

z dnia 16 maja 1946 r.

o postępowaniu podatkowym.

Dział I.

Przepisy wstępne.

Art. 1. Przepisom niniejszego dekretu podlega postępowanie w sprawach danin publicznych, do których mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

Art. 2. 1. Zarząd danin publicznych należy do organów finansowych.

2. Naczelny nadzór nad sprawami danin publicznych oraz piecza nad prawidłowym i jednolitym wykonywaniem przepisów w zakresie tych danin należy do Ministra Finansów.

3. Minister Finansów może w szczególności:

1) wyjaśniać znaczenie określeń użytych w przepisach o daninach publicznych oraz udzielać wytycznych dla stosowania tych przepisów;
2) określać:
   a) które rodzaje przychodów za świadczenia usług podlegają opodatkowaniu według przepisów o podatku od wynagrodzeń, a które według przepisów o podatku obrotowym,
   b) które rodzaje ubocznych przychodów związanych z gospodarstwem rolnym podlegają opodatkowaniu według przepisów o podatku gruntowym, a które według przepisów o podatku obrotowym,
   c) które rodzaje gruntów, z uwagi na ich położenie, obszar i sposób użytkowania podlegają opodatkowaniu według przepisów o podatku gruntowym, a które według przepisów o podatku od nieruchomości.

Art. 3. W przypadku, gdy przepisy zawierają upoważnienie dla Ministra Finansów do zryczałtowania podatków albo do ich pobierania według zasad szczególnych, Minister Finansów może w drodze rozporządzenia — w odniesieniu zaś do podmiotów gospodarki uspołecznionej w drodze zarządzenia — wydawać przepisy szczególne o postępowaniu podatkowym, odmienne od przepisów niniejszego dekretu.

Art. 4. 1. W zakresie wytwarzania i poszczególnych faz wytwarzania niektórych towarów lub grup towarów, jak również i półwyrobów, a także w zakresie przerobu, zużycia, magazynowania, obrotu i przywozu zza granicy oraz sprzedaży niektórych towarów lub grup towarów, jak również ich półwyrobów, jako też w zakresie sprzedaży losów loterii, Minister Finansów może w drodze rozporządzeń wprowadzać szczególny nadzór podatkowy oraz odrębne postępowanie podatkowe.

2. W związku z wprowadzeniem szczególnego nadzoru podatkowego lub odrębnego postępowania podatkowego, Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami może w drodze rozporządzenia, a w odniesieniu do gospodarki uspołecznionej w drodze zarządzeń:

1) nakładać na strony szczególne obowiązki i ograniczenia,
2) wydawać szczególne przepisy w zakresie księgowości, nie wyłączając nałożenia obowiązku prowadze-

nia ksiąg handlowych oraz obowiązku wydawania konsumentom rachunków na sprzedaż towarów,

3) nakładać na podatników w poszczególnych przypadkach koszty szczególnego nadzoru podatkowego lub odrębnego postępowania podatkowego,

4) określać skutki naruszenia przepisów o szczególnym nadzorze podatkowym lub o odrębnym postępowaniu podatkowym.

Art. 5. 1. Jeżeli sprawność postępowania podatkowego tego wymaga, Minister Finansów może zarządzać w drodze rozporządzenia obliczanie i pobór niektórych danin publicznych od poszczególnych grup podatników za pośrednictwem płatników i to bądź na całym obszarze Państwa, bądź w jego określonej części, bądź też w poszczególnych gminach. Rozporządzenia te mogą także przyznawać płatnikom za czynności związane z obliczeniem i poborem daniny wynagrodzenie i określać jego wysokość.

2. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia zlecić określonym w rozporządzeniu osobom pobór w drodze inkasa niektórych danin publicznych od poszczególnych grup podatników bądź na całym obszarze Państwa, bądź w jego określonej części, bądź w poszczególnych gminach; rozporządzenie to może przyznawać wynagrodzenie za inkaso i określać jego wysokość.

3. Minister Finansów może w drodze zarządzenia upoważnić organa finansowe do zawierania, na zasadach określonych w zarządzeniu, indywidualnych umów o inkaso niektórych danin publicznych z osobami, do których nie mają zastosowania przepisy rozporządzeń wydanych na zasadzie ust. 2.

Dział II.

Właściwość.

Art. 6. 1. Minister Finansów określa w drodze rozporządzenia — a dla podmiotów gospodarki uspołecznionej w drodze zarządzenia — właściwość rzeczową organów finansowych w sprawach danin publicznych zarówno w postępowaniu wymiarowym, jak i odwoławczym. Minister Finansów może ponadto zarządzać, że rozpatrywanie określonych środków odwoławczych w przedmiocie poszczególnych danin publicznych należeć będzie do powoływanych przez prezydia wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) komisyj odwoławczych przy organach finansowych tych prezydiów.

2. Skład osobowy i organizację oraz kadencję komisji odwoławczych ustala Minister Finansów.

Art. 7. Właściwość miejscową organów finansowych, jeżeli dalsze przepisy niniejszego działu nie określają jej odmiennie, ustala się, jak następuje:

1) w sprawach dotyczących nieruchomości — podług miejsca położenia nieruchomości,

2) w sprawach dotyczących przedsiębiorstwa, jego zakładu lub składu — podług miejsca, w którym przedsiębiorstwo, zakład lub skład są, mają być albo były prowadzone,

3) w innych sprawach — podług miejsca zamieszkania w kraju strony obowiązanej lub jednej ze stron; jeżeli żadna ze stron nie ma zamieszkania w kraju — podług miejsca pobytu jednej z nich, jeżeli strony przebywają za granicą — podług ostatniego wiadomego miejsca zamieszkania jednej ze stron w kraju, wreszcie podług miejsca, w którym wynikła sprawa.

Art. 8. 1. Właściwość miejscową w sprawach podatku dochodowego osób fizycznych określa się podług miejsca, w którym strona w dniu 31 grudnia roku podatkowego miała miejsce zamieszkania lub pobytu; przy opodatkowaniu małżonków mających różne miejsca zamieszkania właściwość tę określa się według miejsca zamieszkania lub pobytu męża.

2. Jeżeli zachodzi wątpliwość co do miejsca zamieszkania lub pobytu strony bądź jeżeli strona nie ma w kraju miejsca zamieszkania ani pobytu, podatek ustala się w okręgu, w którym położone są źródła przychodów; jeżeli źródła te położone są w dwóch lub więcej okręgach, właściwy jest organ finansowy, w którego okręgu znajduje się większa część źródeł przychodów strony lub też główne źródło.

3. Jeżeli w sposób przewidziany w ust. 1 i 2 nie można ustalić właściwości miejscowej, właściwy jest organ finansowy, w którego okręgu strona miała ostatnio miejsce zamieszkania.

4. Dla spadków nieobjętych właściwą władzą jest organ finansowy ostatnio właściwy dla zmarłego.

Art. 9. 1. Właściwość miejscową w sprawach podatku od wynagrodzeń, wypłacanych przez pracodawcę, z wyjątkiem podatku od wynagrodzeń, wypłacanych przez płatników wymienionych w ust. 5, określa się według miejsca zatrudnienia pracownika; właściwość miejscową w sprawach podatku od wynagrodzeń, wypłacanych przez płatników nie będących pracodawcami, określa się według miejsca wypłaty wynagrodzenia.

2. Miejscem zatrudnienia jest stałe miejsce pracy pracownika (urząd, biuro, fabryka, warsztat, magazyn, gospodarstwo rolne, domowe itp.).

3. Stałe miejsce pracy pozostaje miejscem zatrudnienia pracownika również w przypadku, gdy pracownik na zlecenie pracodawcy wykonywa krótkoterminowe roboty poza stałym miejscem pracy.

4. Miejscem zatrudnienia pracownika, którego pracodawca zatrudnia przy robotach wykonywanych w coraz to innych okręgach organów finansowych, jak np. w przedsiębiorstwach budowlanych, budowy dróg, kanałów itp., jest miejsce siedziby lokalnego kierownictwa robót.

5. Właściwość miejscową w sprawach podatku od wynagrodzeń, wypłacanych przez władze i urzędy państwowe, podmioty gospodarki uspołecznionej, instytucje społeczne, organizacje polityczne, związki wyznaniowe i stowarzyszenia, określa się według siedziby organu, asygnującego wynagrodzenie; jeżeli wynagrodzenie wypłacane jest za granicą — właściwość określa się według siedziby organu asygnującego wynagrodzenie w kraju.

6. Właściwość miejscową w sprawach podatku od wynagrodzeń, wypłacanych na obszarze obcego państwa lub na obszarze eksterytorialnym podatnikowi, który posiada miejsce zamieszkania lub pobytu na obszarze Państwa Polskiego, określa się według miejsca zamieszkania podatnika w ostatnim dniu miesiąca, w którym nastąpiła wypłata wynagrodzenia.

Art. 10. 1. Właściwość miejscową w sprawach podatku obrotowego przedsiębiorstw sprzedaży towarów ze straganów, budek, samochodów, wozów, wózków itp. urządzeń, jeżeli sprzedaż odbywa się w różnych dniach, w różnych miejscowościach, określa się według miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika.

2. Właściwość miejscową w sprawach podatku obrotowego należnego z tytułu sprzedaży towarów ze straganów, budek, samochodów, wozów, wózków itp. urządzeń, jeżeli sprzedaż ta dokonywana jest przez pod-

mioty gospodarki uspołecznionej, określa się według zakładu, którego księgowość obejmuje obroty wymienionych punktów sprzedaży.

Art. 11. 1. Właściwym miejscowo w sprawach opodatkowania odpłatnego nabycia praw majątkowych oraz w sprawach opłaty skarbowej jest ten organ finansowy pierwszej instancji, któremu przedstawiono deklarację lub pismo stwierdzające nabycie prawa majątkowego bądź pismo podlegające opłacie skarbowej celem ustalenia zobowiązania podatkowego.

2. W przypadku protokolarnego ustalenia w toku oględzin kontroli, lustracji albo badania ksiąg lub innych dokumentów, że należnego podatku albo opłaty wcale nie uiszczono lub uiszczono w niedostatecznej kwocie albo po upływie przepisanego terminu lub w sposób nieprawidłowy, jak również w przypadku nieodpłatnego nabycia praw majątkowych, z wyjątkiem przypadków wymienionych w art. 12 — właściwym jest ten organ finansowy pierwszej instancji, w którego okręgu mają miejsce zamieszkania lub pobytu podatnicy lub jeden z nich.

Art. 12. 1. Właściwość miejscową w sprawach opodatkowania nieodpłatnego nabycia praw majątkowych, w szczególności ze spadków, zapisów, dalszego zapisu lub polecenia testamentowego albo darowizny, określa się według miejsca położenia przedmiotu nabycia praw majątkowych, podlegającego podatkowi.

2. Jeżeli przedmiot nabycia znajduje się w okręgach dwóch lub kilku organów finansowych, właściwym jest ten organ finansowy, w którego okręgu spadkodawca mieszkał lub przebywał w chwili śmierci, darczyńca zaś mieszkał lub przebywał w czasie dokonania wymiaru.

3. Jeżeli właściwości organu finansowego nie da się ustalić w sposób przewidziany w ustępach poprzedzających, właściwość tę określa wspólna władza bezpośrednio przełożona nad organami wymienionymi w ust. 2, a jeżeli nie posiadają one wspólnej władzy bezpośrednio przełożonej — Minister Finansów.

4. W zakresie nieodpłatnego nabycia praw majątkowych, jeżeli nabycie dotyczy całkowicie lub częściowo rzeczy położonych za granicą lub praw podlegających wykonaniu całkowicie lub częściowo za granicą — właściwym miejscowo jest organ finansowy pierwszej instancji w Warszawie, wskazany przez Ministra Finansów.

Art. 13. Jeżeli podług przepisów niniejszego działu nie da się ustalić właściwości miejscowej organów finansowych, o właściwości rozstrzyga Minister Finansów.

Art. 14. 1. Władza powinna z urzędu przestrzegać swojej właściwości rzeczowej i miejscowej.

2. Podanie wniesione do niewłaściwego organu finansowego organ ten powinien niezwłocznie przesłać organowi właściwemu z równoczesnym zawiadomieniem o tym wnoszącego; podanie takie uważa się za wniesione do organu właściwego w dniu, w którym wpłynęło do organu niewłaściwego.

Art. 15. 1. Spory o właściwość rzeczową lub miejscową pomiędzy organami finansowymi, mającymi wspólną władzę przełożoną, rozstrzyga ta władza.

2. Spory o właściwość pomiędzy organami finansowymi, mającymi różne władze przełożone, rozstrzyga władza przełożona nad organem finansowym, który pierwszy wszczął sprawę, w porozumieniu z drugą władzą przełożoną, w przypadku zaś nieosiągnięcia porozumienia — Minister Finansów.

Art. 16. Gdy między organami finansowymi toczy się spór o właściwość lub gdy uzasadniona jest wątpliwość dwóch lub więcej organów finansowych, a zwłoka w załatwieniu sprawy może narazić na niebezpieczeństwo interes publiczny, każdy z tych organów powinien w swoim zakresie działania wykonać czynności nie cierpiące zwłoki, zawiadamiając równocześnie o tym pozostałe organy.

Art. 17. Minister Finansów może przekazać sprawę do załatwienia w całości lub w części innemu organowi finansowemu niż organ właściwy, jeżeli tego wymaga interes publiczny.

Art. 18. 1. Jeżeli sprawność postępowania podatkowego tego wymaga, Minister Finansów może ustalić dla poszczególnych podatników lub dla grup podatników właściwość miejscową organów finansowych odmiennie od przepisów niniejszego działu; odmienne ustalenie właściwości miejscowej dla grup podatników gospodarki nieuspołecznionej następuje w drodze rozporządzenia.

2. Uprawnienia, określone w ust. 1, służą również organom finansowym drugiej instancji, gdy chodzi o odmienne od przepisów niniejszego działu określenie dla poszczególnych podatników właściwości organów finansowych, działających w okręgu organu finansowego drugiej instancji.

Dział III.

Wyłączenie pracownika.

Art. 19. 1. Pracownik jest wyłączony z mocy samego prawa:

1) w sprawach, w których jest stroną albo pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może oddziałać na jego prawa lub obowiązki,
2) w sprawach swego małżonka, krewnych lub powinowatych w prostej linii, krewnych bocznych aż do czwartego stopnia, powinowatych bocznych do drugiego stopnia,
3) w sprawach osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,
4) w sprawach, w których był lub jest jeszcze pełnomocnikiem jednej ze stron,
5) w sprawach, w których brał udział w wydaniu decyzji w pierwszej instancji,
6) w sprawie, z powodu której wdrożono przeciw niemu dochodzenie wstępne, postępowanie dyscyplinarne lub karno-sądowe.

2. Pracownik może wyłączyć się w sprawie na własne żądanie, za zgodą przełożonego.

3. Niezależnie od przyczyn wymienionych w ust. 1 przełożony powinien wyłączyć podwładnego pracownika, o ile uzna to za potrzebne ze względu na interes publiczny, jak również na wniosek strony, jeżeli pomiędzy pracownikiem a jedną ze stron zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności pracownika. Zgłaszając wniosek o wyłączenie strona powinna uprawdopodobnić przyczynę wyłączenia.

4. W przypadku wyłączenia pracownik powinien być bezzwłocznie zastąpiony przez innego, a do tego czasu ma wykonać tylko te czynności, które nie cierpią zwłoki.

Dział IV.

Podatnicy i ich pełnomocnicy.

Art. 20. 1. Stroną w postępowaniu podatkowym jest każdy, kto żąda czynnosci organu finansowego, do

kogo czynność organu finansowego się odnosi lub też czyjego interesu czynność organu finansowego choćby pośrednio dotyczy.

2. Podatnikiem jest strona, która podlegając z mocy ustawy obowiązkowi podatkowemu obowiązana jest do uiszczenia daniny publicznej.

3. Płatnikiem jest strona, która z mocy ustawy lub rozporządzenia wydanego na podstawie art. 5 obowiązana jest do obliczenia i pobrania od podatnika należności z tytułu zobowiązania podatkowego i do wpłacenia jej na rachunek właściwego organu finansowego.

4. Przepisy odnoszące się do podatników stosuje się odpowiednio do płatników.

Art. 21. 1. Zdolność prawną i zdolność do działań prawnych strony ocenia organ finansowy według przepisów prawa cywilnego.

2. Imieniem osób nie posiadających zdolności do działań prawnych działają ich przedstawiciele ustawowi.

3. W imieniu spadków nieobjętych działają osoby sprawujące zarząd majątku masy spadkowej.

4. Jeżeli nie jest pewne, kto jest upoważniony do występowania w imieniu spadku lub innego majątku pozostałego bez zarządcy, sąd, na wniosek właściwego organu finansowego, wyznaczy kuratora.

5. Imieniem osób prawnych, spółek jawnych, komandytowych i spółek nie będących spółkami handlowymi działają osoby, uprawnione do reprezentowania z mocy przepisów normujących działalność tych osób i spółek.

Art. 22. Dla osób niezdolnych do działań prawnych, a nie mających przedstawiciela ustawowego, może właściwy organ finansowy wystąpić do sądu o ustanowienie takiego przedstawiciela.

Art. 23. 1. Strona może ustanowić pełnomocnika, o ile nie jest wymagane jej osobiste działanie.

2. Pełnomocnikami w postępowaniu podatkowym mogą być adwokaci oraz osoby wymienione w art. 25 ust. 2, a w przypadku określonym w art. 157 ust. 2 pełnomocnikiem może być również płatnik; ponadto pełnomocnikami spółdzielni mogą być przedstawiciele właściwych central spółdzielni lub central spółdzielczo-państwowych; Centralny Związek Spółdzielczy uprawniony jest do zastępowania przed organami finansowymi central spółdzielni, central spółdzielczo-państwowych oraz spółdzielni. Przy uzyskiwaniu kart rejestracyjnych w charakterze pełnomocników mogą występować także organizacje gospodarcze i cechy. Pełnomocnictwo może być udzielane w tym przypadku bezpośrednio na deklaracji.

3. Jeżeli strona ustanowi pełnomocnika, który złoży pełnomocnictwo pisemne, należy wszelkie pisma doręczać pełnomocnikowi.

Art. 24. 1. Podatnicy przebywający stale poza obszarem Rzeczypospolitej obowiązani są ustanowić pełnomocnika mieszkającego w kraju i zawiadomić o tym właściwy organ finansowy. Obowiązek ustanowienia pełnomocnika ciąży również na zarządzie przedsiębiorstwa wykonywanego w kraju, jeżeli jego zarząd znajduje się za granicą.

2. Brak zawiadomienia organu finansowego o ustanowieniu pełnomocnika uprawnia organ finansowy do zastosowania przepisu art. 22.

Art. 25. 1. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie. Organ finansowy może żądać uwierzytelnienia podpisu na pełnomocnictwie z wyjątkiem przypadków, gdy pełnomocnikiem jest adwokat.

2. W sprawach mniejszej wagi organ finansowy może nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli pełnomocnikami są członkowie rodziny, osoby należące do wspólnego gospodarstwa domowego, osoby sprawujące zarząd majątku podatnika lub jego pracownicy, a organ finansowy nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu uprawnienia do zastępstwa.

Art. 26. Przepisy, dotyczące stron, odnoszą się odpowiednio do ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz do kuratorów spadku.

Art. 27. 1. Władze i urzędy państwowe, podmioty gospodarki uspołecznionej, instytucje społeczne, organizacje polityczne, związki wyznaniowe i stowarzyszenia obowiązane są ustanowić osoby odpowiedzialne za prawidłowe obliczanie i pobieranie w imieniu płatnika podatku od wynagrodzeń oraz za terminowe wpłacanie pobranego podatku na rachunek właściwego organu finansowego i zgłosić organowi finansowemu pierwszej instancji imiona, nazwiska i adresy tych osób. Zgłoszenie należy dokonać w terminie właściwym dla dokonania pierwszej wpłaty podatku na rachunek organu finansowego, a następnie w terminie dwutygodniowym od daty zajścia każdej zmiany w osobie odpowiedzialnego.

2. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego może w drodze rozporządzenia, a w odniesieniu do gospodarki uspołecznionej w drodze zarządzeń nałożyć powyższe obowiązki także na podatników lub płatników innych danin publicznych.

3. Każdy podatnik prowadzący księgi obowiązany jest podać do wiadomości właściwego organu finansowego pierwszej instancji imię, nazwisko i adres osoby fizycznej prowadzącej te księgi, a jeżeli nadzorowanie prowadzenia ksiąg należy do innej osoby — również imię, nazwisko i adres tej osoby. Zawiadomienia należy dokonać w terminie tygodniowym od daty zaprowadzenia ksiąg po raz pierwszy albo od daty zajścia zmian, co do wyżej wymienionych osób.

4. Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania do jednostek, zakładów i przedsiębiorstw wojskowych oraz władz i urzędów bezpieczeństwa publicznego.

Art. 28. 1. Strony mają prawo w godzinach do tego przeznaczonych dowiadywać się o biegu spraw.

2. Organ finansowy może na prośbę strony zezwolić na sporządzenie odpisów z dokumentów, jeżeli to ze względu na interes publiczny nie jest niedopuszczalne.

3. Od decyzyj, wydanych w myśl artykułu niniejszego, nie służy żaden środek prawny oddzielnie od odwołania co do istoty sprawy.

Art. 29. Na wniosek podatnika lub płatnika organ finansowy powinien w terminie tygodniowym udzielić mu odpisu jego konta podatkowego.

D z i a ł V.

Podania.

Art. 30. 1. Prośby, odwołania, zażalenia, zeznania podatkowe, deklaracje i inne podania mogą być wnoszone do organów finansowych pisemnie lub telegraficznie, a także zgłaszane ustnie do protokołu, jeżeli rodzaj sprawy nie stoi temu na przeszkodzie.

2. W razie zwrócenia się telegraficznego bez poświadczenia podpisu organ finansowy ma prawo, gdy zachodzi wątpliwość, żądać pisemnego potwierdzenia telegramu; w przypadku potwierdzenia uważa się, że podanie zostało wniesione ważnie w terminie pierwotnym.

Art. 31. 1. Podanie powinno zawierać:
1) wskazanie organu finansowego, do którego jest skierowane,
2) imię, nazwisko oraz adres wnoszącego podanie,
3) wskazanie decyzji, której wydania, zmiany lub uchylenia wnoszący domaga się,
4) datę,
5) podpis,
6) wymienienie załączników.

2. Za nie umiejącego lub nie mogącego podpisać się podanie podpisuje inna osoba przez niego uproszona swoim nazwiskiem czytelnie, wskazując swoje miejsce zamieszkania i zaznaczając przed podpisem, że podpis ten umieszcza zamiast wnoszącego na jego prośbę.

3. Podania bez podpisu lub też z podpisem, wykonanym sposobem mechanicznym, organ finansowy może nie przyjąć, jeżeli ma wątpliwości, czy podanie zostało wniesione z wolą wnoszącego. W razie potrzeby organ finansowy wyznacza odpowiedni termin do potwierdzenia podania; w przypadku potwierdzenia uważa się, że podanie zostało wniesione ważnie w terminie pierwotnym.

4. Podobnie organ finansowy może postąpić również w przypadkach, gdy podanie nie zawiera danych prawem wymaganych.

Art. 32. Jeżeli podanie dotyczy dwóch lub więcej spraw, z których każda powinna być załatwiona oddzielnie, organ finansowy załatwi jedną z nich, jego zdaniem najważniejszą, zawiadamiając o tym wnoszącego. Jeżeli wnoszący podanie na skutek tego zawiadomienia wniesie osobne odpowiednie podania w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia, uważa się, że podania te zostały wniesione w terminie pierwotnym.

Art. 33. Na żądanie osoby składającej podanie organ finansowy obowiązany jest potwierdzić odbiór podania.

Art. 34. Wzory zeznań podatkowych, ksiąg podatkowych, załączników, wykazów, deklaracyj, protokołów i innych formularzy, określonych w niniejszym dekrecie, ustala Minister Finansów.

Dział VI.

Protokoły i adnotacje w aktach.

Art. 35. 1. Protokoły sporządza organ finansowy, gdy uzna to za potrzebne.

2. Należy sporządzić protokół:
1) o przyjęciu zgłaszanych ustnie podań,
2) o przesłuchaniu stron, świadków i biegłych,
3) o oględzinach, kontroli i lustracjach,
4) o badaniu ksiąg handlowych lub podatkowych,
5) o ustnym ogłoszeniu decyzji,
6) o rozprawie ustnej.

Art. 36. 1. Protokół sporządza się tak, aby z niego widoczne było kto, kiedy, gdzie i jakich czynności urzędowych dokonał, kto był przy tym obecny w charakterze władz współdziałających, stron, ich pełnomocników, świadków i biegłych, co i w jaki sposób za pomocą dokonanych czynności ustalono i jakie zarzuty lub uwagi zgłosiły obecne przy czynności osoby.

2. Zeznanie zapisuje się w miarę możności własnymi słowami osoby zeznającej bez zmian, opuszczeń i dodatków.

3. Osobom piśmiennym organ finansowy może zezwolić na złożenie zeznania na piśmie w miejsce zeznania ustnego.

4. Jeżeli przesłuchanie dokonane zostało za pośrednictwem tłumacza, należy zapisać również do protokołu, w jakim języku zeznanie złożono i kto był tłumaczem.

5. Protokół zeznania powinien być odczytany zeznającej osobie i przedstawiony jej do podpisu niezwłocznie po złożeniu przez nią zeznania. Wszelkie inne protokoły odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które następnie powinny protokół podpisać. Jeżeli ktokolwiek nie chce lub nie może podpisać protokołu, przyczynę tego zaznacza się w protokole.

6. Skrobania w protokołach są wzbronione, poprawki i uzupełnienia można robić, lecz tak aby wyrazy skreślone pozostawały nadal czytelne a przy tym, aby poprawki były stwierdzone w protokole przed jego podpisaniem w formie omówienia.

Art. 37. 1. Czynności wymienione w art. 35 ust. 2 pkt 3 i 4 przeprowadza się na mocy pisemnych upoważnień, wydanych spełniającym te czynności pracownikom przez właściwy organ finansowy.

2. Protokół sporządzony w wyniku czynności powołanych w ust. 1 może podpisać zamiast strony osoba, zastępująca stronę.

3. Odpis sporządzonego protokołu należy zawsze doręczyć stronie lub zastępującej ją osobie.

4. Strona, nie godząca się z ustaleniami zawartymi w protokole, powinna złożyć umotywowane wyjaśnienia niezwłocznie w tym protokole. Jeżeli jednak chodzi o wyjaśnienia w sprawie protokołu podpisanego przez osobę zastępującą stronę, w sprawie ustaleń zawartych w protokole badania (rewizji) ksiąg oraz w sprawie opinii biegłych dotyczącej ustalenia wartości praw majątkowych, strona może złożyć wyjaśnienia także w terminie tygodniowym po doręczeniu jej odpisu protokołu. Wyjaśnienia powinny wskazywać środki dowodowe dające organowi finansowemu możność stwierdzenia zasadności wyjaśnień.

5. Jeżeli stroną jest podmiot gospodarki uspołecznionej, przysługuje mu w każdym przypadku (ust. 4) złożenie wyjaśnień w terminie dwutygodniowym po doręczeniu mu odpisu protokołu.

Art. 38. Badanie (rewizję) ksiąg przeprowadza się zasadniczo u strony, a w wyjątkowych przypadkach w lokalu organu finansowego.

Art. 39. Protokoły czynności dokonanych przez organa finansowe innych okręgów, przez organa wykonawcze organów finansowych lub przez inne władze publiczne w ich zakresie działania mają moc protokołów czynności dokonanych przez właściwy organ finansowy.

Art. 40. Spostrzeżenia i otrzymane wiadomości, które mają znaczenie dla sprawy, a nie stanowią podstawy do sporządzenia protokołu, pracownik dokonujący czynności powinien utrwalać w aktach sprawy w formie adnotacji przez siebie czytelnie podpisanej i zaopatrzonej w datę jej sporządzenia.

Dział VII.

Wezwania i doręczenia.

Art. 41. 1. Organ finansowy ma prawo wzywać osoby, od których potrzebuje wyjaśnień w zakresie danego podatku lub których udział w jej czynnościach jest potrzebny, do złożenia tych wyjaśnień bądź osobiście w urzędzie, bądź pisemnie, bądź też przez pełnomocnika, jak również do udziału w swych czynnościach.

2. Organ finansowy ma prawo wzywać osoby, wymienione w ust. 1, do przedstawienia ksiąg i innych dokumentów w celu ich zbadania oraz sporządzenia z nich odpisów i wyciągów, ma prawo również żądać przedstawienia odpisów oznaczonych części ksiąg i wyciągów z ksiąg, zestawienia i odpisów rachunków oraz innych danych.

3. Wezwanie powinno być opatrzone podpisem pracownika wzywającego organu finansowego z wymienieniem jego nazwiska i stanowiska służbowego.

4. W wezwaniu należy wskazać:

1) imię, nazwisko i adres wezwanego,
2) w jakiej sprawie i w jakim charakterze wzywa się go,
3) nazwę i adres wzywającego organu finansowego,
4) czy wezwany ma stawić się osobiście, czy może złożyć wyjaśnienie na piśmie, czy też może przesłać zamiast siebie pełnomocnika, bądź jaką czynność ma wykonać (ust. 2),
5) odpowiedni termin, w ciągu którego powyższe żądanie organu finansowego ma być spełnione, albo też ściśle dzień, godzinę i miejsce stawiennictwa wezwanego lub pełnomocnika,
6) skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

Art. 42. 1. Osobiste stawiennictwo przed organem finansowym w celu udzielenia wyjaśnień może być wymagane tylko w przypadkach, gdy ze względu na interes publiczny organ finansowy uzna to za konieczne. Jeżeli wezwany mieszka w odległości ponad 15 km od miejsca siedziby organu, służy mu prawo do wynagrodzenia i zwrotu kosztów według norm dla świadków.

2. Organ finansowy może dokonać przesłuchania osoby wezwanej za pośrednictwem równorzędnego lub wyższego organu finansowego miejsca zamieszkania lub pobytu osoby wezwanej albo też wskazać, że wezwany może bądź przysłać pełnomocnika, bądź złożyć wyjaśnienie na piśmie.

3. Osoba wezwana nie ma prawa uchylać się od udzielania na piśmie wyjaśnień żądanych przez organ finansowy, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 110 i 111 co do świadków. Zamiast składania wyjaśnień na piśmie ma ona prawo w celu ich złożenia stawić się osobiście w lokalu wzywającego organu finansowego albo przysłać pełnomocnika.

Art. 43. W razie obowiązku stawiennictwa osobistego, a niemożności uczynienia tego w terminie lub w dniu wyznaczonym, osoba wezwana powinna niemożność tę uzasadnić. Za ważne przyczyny niestawiennictwa uważa się w szczególności przyczyny wymienione w art. 113 co do świadków.

Art. 44. Wezwania i inne pisma urzędowe organ finansowy doręcza za potwierdzeniem odbioru bądź bezpośrednio w urzędzie, bądź poza nim przez pocztę listem poleconym albo przez swoich pracowników. Pisma adresowane do miejscowości, w których nie ma zorganizowanej pocztowej służby doręczeń, doręcza się za pośrednictwem prezydiów gminnych rad narodowych.

Art. 45. 1. Jeżeli pismo nie zostało doręczone w urzędzie, należy je doręczyć za potwierdzeniem odbioru adresatowi bądź w jego mieszkaniu, bądź w miejscu, gdzie znajduje się zarząd jego nieruchomości lub przedsiębiorstwa, lub gdzie adresat wykonywa swą pracę zawodową, a w razie koniecznej potrzeby tam, gdzie się adresata zastanie.

2. Na potwierdzeniu odbioru powinien adresat własnoręcznie umieścić datę doręczenia pisma oraz podpis.

Art. 46. 1. Jeżeli adresat jest nieobecny, pismo doręcza się bądź do rąk jednego z dorosłych członków rodziny lub innych domowników adresata, bądź do rąk osoby zarządzającej jego nieruchomością lub przedsiębiorstwem, do rąk pracownika zatrudnionego u adresata lub wreszcie do rąk dozorcy nieruchomości, w której adresat mieszka; jeżeli doręczenie do rąk wymienionych osób nie jest możliwe, doręczenia można dokonać do rąk jednego z sąsiadów adresata, za jego zgodą.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepis art. 45 ust. 2; odbiorca pisma powinien, niezależnie od złożenia swojego podpisu, zaznaczyć stosunek, w jakim pozostaje do adresata.

3. Jeżeli adresat lub w razie jego nieobecności inna osoba, wymieniona w ust. 1, poza dozorcą i sąsiadem, odmawia przyjęcia, pismo z odpowiednią adnotacją organu doręczającego, stwierdzającą datę odmowy, zwraca się organowi finansowemu; w tym przypadku doręczenie uważa się za dokonane w chwili odmowy przyjęcia.

Art. 47. 1. Dla adresatów, których miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane, pismo składa się w prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej właściwej ze względu na siedzibę wysyłającego organu finansowego dla adresatów zaś, którym pismo nie mogło być doręczone z innych powodów, pismo składa się w prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej właściwej ze względu na miejsce doręczenia. Prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej niezwłocznie ogłasza o złożeniu pisma w sposób używany w danej miejscowości z wezwaniem, by adresat celem odebrania pisma przybył do ogłaszającego urzędu. Doręczenie uważa się za dokonane, jeżeli adresat zastosował się do tego wezwania albo jeżeli od dnia ogłoszenia upłynął bezskutecznie miesiąc czasu.

2. Po upływie terminu, wskazanego w ust. 1, prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej zwraca pismo władzy wysyłającej z zaznaczeniem o niezgłoszeniu się adresata po odbiór pisma. Jeżeli jednak adresat zgłosił się po upływie tego terminu celem odebrania pisma i udowodnił, że bez swej winy nie mógł wcześniej zgłosić się po jego odbiór, należy pismo mu wydać i za datę doręczenia uważać dzień, w którym pismo zostało wydane.

Art. 48. Doręczenia osobom prawnym, spółkom jawnym, komandytowym i spółkom nie będącym spółkami handlowymi dokonywa się w lokalu biurowym do rąk którejkolwiek z osób uprawnionych do przyjmowania pism, w razie zaś niezastania takiej osoby — komukolwiek z personelu biurowego.

Art. 49. 1. Jeżeli ze względu na brak czasu lub z innych przyczyn wzywanie sposobami, określonymi w art. 44, byłoby szczególnie utrudnione, można wzywać telegraficznie, telefonicznie lub w inny sposób, najodpowiedniejszy ze względu na okoliczności, czyniąc o tym adnotację w aktach sprawy.

2. Niestawiennictwo osób wezwanych sposobami określonymi w ust. 1, pociąga za sobą skutki niestawiennictwa tylko wtedy, gdy organ finansowy nie ma wątpliwości, że wezwanie doszło zawczasu do wiadomości wezwanego.

Art. 50. Jeżeli doręczenie zostało dokonane wadliwie, należy je powtórzyć i dokonać go w sposób prawidłowy. Gdy jednak adresat pismo faktycznie otrzymał i datę doręczenia da się niewątpliwie ustalić, uważa się je za doręczone należycie w chwili faktycznego otrzymania go przez adresata.

Art. 51. O każdej zmianie miejsca zamieszkania lub pobytu oraz miejsca prowadzenia przedsiębiorstwa (zakładu), posiadania składu lub wykonywania zajęcia podatnicy podatku dochodowego, obrotowego i od lokali obowiązani są zawiadamiać w ciągu tygodnia organy finansowe właściwe ze względu na poprzednie i nowe miejsce zamieszkania lub pobytu albo miejsce prowadzenia przedsiębiorstwa (zakładu), posiadania składu lub wykonywania zajęcia. W razie zaniedbania tego obowiązku doręczenie pod poprzednim adresem ma skutek prawny.

Art. 52. W przypadku wniesienia podania podpisanego przez większą ilość osób bez wskazania osoby, której należy doręczyć odpowiedź, wszelkie pisma doręcza się tylko jednej z osób według uznania organu finansowego.

Art. 53. W stosunku do adresatów korzystających z prawa zakrajowości oraz na obszarze eksterytorialnym doręczenia dokonywa się przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Art. 54. 1. Osobom, mieszkającym czasowo poza obszarem Rzeczypospolitej, można pismo doręczać pocztą listem poleconym według podanego przez nich adresu. Doręczenie uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym po upływie miesiąca od dnia, w którym nadano list na pocztę.

2. Osobom, stale przebywającym poza obszarem Rzeczypospolitej, które nie zawiadomiły władzy podatkowej wbrew przepisom art. 24 o ustanowieniu pełnomocnika zamieszkałego w kraju, a względem których organ finansowy nie zastosował przepisu art. 22, doręczenia dokonywa się w sposób określony w art. 47.

Art. 55. 1. W dni niedzielne i ustawowo uznane za święta powszechne, jako też w porze nocnej doręczenie może nastąpić w wyjątkowych przypadkach i za pisemnym zarządzeniem organu finansowego.

2. Za porę nocną uważa się czas od godziny dwudziestej pierwszej do godziny siódmej.

Art. 56. 1. Minister Finansów może ustalać także inne, nie przewidziane w przepisach niniejszego działu, sposoby wzywania i sposoby doręczania pism oraz podawania czynności organów finansowych do wiadomości stron, w szczególności może zarządzić podawanie decyzji do wiadomości stron w drodze publicznych obwieszczeń.

2. Nie przewidziane w przepisach niniejszego działu sposoby wzywania, sposoby doręczania pism oraz sposoby podawania czynności organów finansowych do wiadomości stron na terenie miast mogą być określone przez Ministra Finansów w drodze rozporządzeń z tym jednak ograniczeniem, że rozporządzenia te nie mogą dotyczyć sposobu doręczania decyzji, ustalających zobowiązania podatkowe (nakazów płatniczych), chyba że chodzi o decyzje w zakresie podatku od lokali.

Dział VIII.

Terminy.

Art. 57. Przy obliczaniu terminów, oznaczonych na dni, nie wlicza się dnia czynności lub zdarzenia, od których bieg terminu się rozpoczyna; ostatni z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

Art. 58. Terminy, oznaczone na tygodnie, kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą swą odpowiada dniu czynności lub zdarzenia, od których rozpoczyna się bieg terminu.

Art. 59. 1. Terminy, oznaczone na miesiące, kończą się z upływem tego dnia ostatniego miesiąca, który ma tę samą datę co dzień czynności lub zdarzenia, od których rozpoczyna się bieg terminu.

2. Jeżeli koniec terminu, oznaczonego na miesiące, wypada w takim miesiącu, który odpowiedniej daty nie posiada, termin kończy się z upływem ostatniego dnia tego miesiąca.

Art. 60. Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub na dzień ustawowo uznany za święto powszechne, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni.

Art. 61. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym.

Art. 62. 1. Podanie, wniesione po terminie, organ finansowy pozostawia bez rozpatrzenia, zawiadamiając o tym stronę.

2. Jeżeli strona udowodni, że uchybienie terminu nastąpiło bez winy, może ona w ciągu tygodnia od ustania przeszkody prosić organ finansowy o przywrócenie terminu.

3. Równocześnie należy dopełnić czynności, która miała być w terminie dopełniona.

4. Prośba o przywrócenie terminu może być zamieszczona w piśmie stanowiącym dopełnienie czynności.

Art. 63. Prośbę o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego rozstrzyga ostatecznie władza odwoławcza, w innych przypadkach — organ finansowy, wobec którego czynność miała być dopełniona.

Art. 64. Prośba o przywrócenie terminu nie wstrzymuje wykonania decyzji, organ finansowy może jednak wstrzymać jej wykonanie, gdy uzna to za uzasadnione.

Art. 65. 1. Minister Finansów ma prawo przesuwania w drodze zarządzenia terminów do składania zeznań podatkowych.

2. Kierownicy wydziałów finansowych prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi mają prawo odraczania na indywidualne podania wszelkich terminów przewidzianych w niniejszym dekrecie, jak również terminów przewidzianych w poszczególnych ustawach podatkowych.

3. Prawo przywrócenia wszelkich zaniedbanych terminów mają:

1) kierownicy wydziałów finansowych prezydiów powiatowych i miejskich rad narodowych oraz kierownicy oddziałów wydziałów finansowych rad narodowych m. st. Warszawy oraz m. Łodzi, jeżeli zaniedbanie terminu nie przekracza okresu jednego miesiąca,
2) kierownicy wydziałów finansowych prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi, jeżeli zaniedbanie terminu nie przekracza okresu sześciu miesięcy,
3) Minister Finansów — we wszystkich innych przypadkach.

Dział IX.

Zgłaszanie obowiązku podatkowego.

Art. 66. 1. Obowiązek podatkowy w zakresie podatku obrotowego należy corocznie zgłosić właściwemu organowi finansowemu; obowiązek ten nie dotyczy osób, wykonujących świadczenia zwolnione od tego podatku na zasadzie szczególnych przepisów.

2. Minister Finansów określa w drodze rozporządzeń grupy osób, które obowiązane są zgłaszać corocz-

nie właściwemu organowi finansowemu swój obowiązek podatkowy w zakresie innych podatków, oraz wydaje szczególne przepisy w tym zakresie, nie wyłączając określenia wysokości opłat związanych ze zgłoszeniem obowiązku podatkowego.

Art. 67. 1. Organ finansowy potwierdza zgłoszenie obowiązku podatkowego przez wydanie karty rejestracyjnej.

2. Dla uzyskania kart rejestracyjnych podatnicy mają obowiązek składania deklaracji według przepisanego wzoru w takiej ilości egzemplarzy, jaką Minister Finansów określa dla poszczególnych grup podatników.

3. Jeżeli karta rejestracyjna ma być wydana osobie nie będącej dotychczas podatnikiem w okręgu danego organu finansowego, organ ten obowiązany jest sprawdzić, na podstawie odpowiednich dokumentów, tożsamość i miejsce zamieszkania osoby składającej wymienione w ust. 2 deklaracje i okazane dokumenty wymienić na deklaracji.

Art. 68. 1. Opłaty za karty rejestracyjne uiszcza się za każdy rok podatkowy w miesiącu grudniu roku poprzedniego.

2. Jeżeli obowiązek podatkowy powstał w ciągu roku podatkowego, całą opłatę za kartę rejestracyjną należy uiścić przed powstaniem tego obowiązku; jeżeli jednak obowiązek podatkowy powstał po dniu 1 lipca, należy uiścić tylko połowę opłaty.

Art. 69. 1. Karty rejestracyjne powinny znajdować się na widocznym miejscu w lokalu przedsiębiorstwa, zakładu, składu lub wykonywania zajęcia, z wyjątkiem lokali wolnych zajęć zawodowych.

2. Osoby wykonujące przedsiębiorstwo handlu obnośnego lub rozwoźnego obowiązane są w czasie wykonywania zawodu posiadać przy sobie kartę rejestracyjną lub jej odpis poświadczony przez organ finansowy.

3. W stoiskach, kioskach lub innych pomieszczeniach na jarmarkach, targach i wystawach gospodarczych, należących do przedsiębiorstw, które posiadają stałą siedzibę (stały zakład) i są wolne od obowiązku uzyskania karty rejestracyjnej dla wymienionych pomieszczeń, powinny znajdować się poświadczone przez organ finansowy odpisy kart rejestracyjnych uzyskanych dla stałych zakładów.

4. W przedsiębiorstwach przewozu osób lub rzeczy osoba kierująca należącym do przedsiębiorstwa środkiem przewozowym (samochodem ciężarowym, taksówką, dorożką konną, wozem itp.) powinna posiadać przy sobie w czasie wykonywania świadczeń podlegających podatkowi obrotowemu kartę rejestracyjną lub jej odpis, poświadczony przez organ finansowy.

Art. 70. W razie zaginięcia karty rejestracyjnej właściwy organ finansowy pierwszej instancji wystawi na prośbę podatnika zaświadczenie, stwierdzające fakt zgłoszenia obowiązku podatkowego i uiszczenia przypadającej opłaty za tę kartę.

Art. 71. 1. Zgłoszenie obowiązku podatkowego w zakresie podatku obrotowego obejmuje obowiązek uzyskania odrębnej karty rejestracyjnej:

1) na każdy należący do przedsiębiorstwa oddzielny zakład handlowy, usługowy, przemysłowy, rzemieślniczy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład;
2) na każde przedsiębiorstwo handlu obnośnego, rozwoźnego i jarmarcznego oraz na każde przedsiębiorstwo wykonywane bez utrzymywania oddzielnych zakładów;
3) na każde zajęcie zawodowe i wszelkie inne zatrudnienie o celach zarobkowych.

2. Minister Finansów ustali w drodze rozporządzenia — dla podmiotów zaś gospodarki uspołecznionej w drodze zarządzenia — znaczenie określeń użytych w ust. 1 pkt 1—3.

3. Minister Finansów w drodze rozporządzenia może zezwalać na uzyskiwanie tylko jednej karty rejestracyjnej na dwa lub kilka zakładów lub zajęć (zatrudnień).

Art. 72. 1. Przy zgłaszaniu obowiązku podatkowego w zakresie podatku obrotowego opłaty za karty rejestracyjne wynoszą:

Oznaczenie zakładów, przedsiębiorstw i zajęć.	rocznie złotych
1. Zakłady handlowe i usługowe:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	300
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg podatkowych z obowiązkiem prowadzenia kontroli ilościowej	150
c) pozostałe	90
2. Przedsiębiorstwa handlu:	
a) rozwoźnego i jarmarcznego	60
b) obnośnego	30
3. Zakłady przemysłowe i rzemieślnicze:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	300
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg podatkowych z obowiązkiem prowadzenia kontroli ilościowej	150
c) pozostałe	60
4. Składy	30
5. Zajęcia zawodowe:	
a) adwokaci, obrońcy sądowi, notariusze, inżynierowie, architekci i technicy	90
b) lekarze, lekarze weterynarii, lekarze dentyści, uprawnieni technicy dentystyczni, technicy dentystyczni, felczerzy, położne i pielęgniarki	60
6. Wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady oraz zajęcia zawodowe i zatrudnienia o celach zarobkowych:	
a) obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	300
b) obowiązane do prowadzenia ksiąg podatkowych z obowiązkiem prowadzenia kontroli ilościowej	150
c) pozostałe	60

2. W przypadku, gdy obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych lub ksiąg podatkowych z obowiązkiem prowadzenia kontroli ilościowej powstaje w ciągu roku podatkowego, podatnik powinien uiścić dopłatę do pierwotnej opłaty za kartę rejestracyjną w ciągu tygodnia, licząc od dnia powstania tego obowiązku. Dopłatę uiszcza się w stosunku całorocznym, jeżeli obowiązek powstał przed dniem 1 lipca, w stosunku zaś półrocznym, jeżeli obowiązek ten powstał po dniu 30 czerwca.

3. Od przedsiębiorstw wykonywanych w miejscowościach uzdrowiskowych lub leczniczych sezonowych, tj. nie dłużej niż przez 6 miesięcy w ciągu roku, można uiszczać opłaty za karty rejestracyjne w wysokości połowy kwoty określonej w art. 72. W innych miejscowościach od przedsiębiorstw sezonowych można uiszczać opłaty za karty rejestracyjne w wysokości połowy opłaty za zezwoleniem właściwego organu finansowego pierwszej instancji. Organ finansowy udziela tego zezwolenia na podstawie indywidualnych podań podatników, wniesionych przed rozpoczęciem działalności

przedsiębiorstwa. Ważność kart rejestracyjnych dla przedsiębiorstw sezonowych upływa w sześć miesięcy od daty rozpoczęcia wykonywania przedsiębiorstwa, a w każdym razie z końcem roku kalendarzowego. Jeżeli przedsiębiorstwo w tym samym roku kalendarzowym wykonywane jest w dalszym ciągu po upływie okresu sześciomiesięcznego, na podatniku ciąży obowiązek dopłacenia różnicy między opłatą całoroczną a półroczną w ciągu tygodnia od upływu okresu sześciomiesięcznego.

Art. 73. 1. Karta rejestracyjna potwierdzająca zgłoszenie obowiązku podatkowego w zakresie podatku obrotowego ważna jest w okresie i miejscu wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia albo posiadania składu, wymienionych w karcie i nie może być odstępowana innym osobom.

2. Jeżeli jednak przedsiębiorstwo (zakład) lub skład obejmuje wskutek śmierci właściciela jego spadkobierca (spadkobiercy), nie powoduje to obowiązku uiszczenia nowej opłaty za kartę rejestracyjną pod warunkiem zawiadomienia o tym zdarzeniu właściwego organu finansowego pierwszej instancji w ciągu tygodnia, licząc od dnia objęcia przedsiębiorstwa (zakładu) lub składu. Przepis zdania poprzedzającego ma odpowiednie zastosowanie w przypadku przekształcenia przedsiębiorstwa jednoosobowego w spółkę jawną, w przypadku przystąpienia nowego spólnika lub wystąpienia spólnika ze spółki jawnej, a w przypadku połączenia się (fuzji) dwu lub więcej osób prawnych oraz w przypadku, gdy na skutek zmian organizacyjnych w jednostkach gospodarki uspołecznionej powstaje nowa jednostka w miejsce jednostki zlikwidowanej lub też pewna jednostka obejmuje istniejące zakłady innej jednostki.

3. Zmiana miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu, składu) lub zajęcia nie powoduje obowiązku ponownego uiszczenia opłaty za kartę rejestracyjną pod warunkiem zawiadomienia w ciągu tygodnia, licząc od dnia rozpoczęcia czynności związanych z przeniesieniem, zarówno organu finansowego pierwszej instancji, który wydał kartę, jak i organu finansowego pierwszej instancji właściwego dla nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu, składu) lub zajęcia.

4. Jeżeli podatnik zmienia rodzaj świadczeń lub rozpoczyna wykonywanie obok dotychczasowych również innych świadczeń, obowiązany jest zawiadomić o tym właściwy organ finansowy pierwszej instancji w ciągu tygodnia, licząc od dnia zmiany rodzaju lub rozpoczęcia wykonywania innych świadczeń, pod rygorem obowiązku uzyskania nowej karty rejestracyjnej.

5. W razie zmiany miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia należy łącznie z zawiadomieniem o tym zdarzeniu przedstawić organowi finansowemu pierwszej instancji, właściwemu dla nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia, kartę rejestracyjną, na której organ finansowy dokonuje odpowiedniej wzmianki.

Art. 74. 1. O dacie zaprzestania na stałe wykonywania świadczeń podlegających podatkowi obrotowemu oraz o powstaniu czasowej przerwy w osiąganiu przychodów ze źródeł podlegających wyłącznie podatkowi dochodowemu, jako też o powstaniu czasowej przerwy w osiąganiu takich przychodów, podatnik obowiązany jest zawiadomić właściwy organ finansowy w terminie tygodniowym, podając jednocześnie w zawiadomieniu przyczynę zaprzestania lub przerwania wykonywania świadczeń.

2. O ponownym powstaniu obowiązku podatkowego, podatnik, do którego stosuje się przepis ust. 1, obowiązany jest zawiadomić właściwy organ finansowy w terminie tygodniowym od daty powstania okoliczności powodujących ponowne powstanie obowiązku.

3. Podatnik obowiązany jest zawiadomić o zamierzonej likwidacji (ostatecznym zaprzestaniu działalności czyli zamknięciu) przedsiębiorstwa właściwy w sprawach podatku obrotowego organ finansowy w terminie co najmniej jednego miesiąca przed dniem zamierzonej likwidacji.

Art. 75. 1. Podatnik wykonujący wolne zajęcie zawodowe więcej niż w jednym punkcie, w jednej miejscowości albo w różnych miejscowościach, obowiązany jest zawiadomić o tym organ finansowy pierwszej instancji właściwy według swojego miejsca zamieszkania oraz wszystkie organa finansowe pierwszej instancji właściwe według poszczególnych punktów wykonywania zajęcia. Zawiadomienia należy dokonać w terminie przepisanym dla uzyskania karty rejestracyjnej, a w przypadku, gdy obowiązek złożenia zawiadomienia powstaje już po uzyskaniu karty rejestracyjnej — w terminie tygodniowym od daty rozpoczęcia wykonywania zajęcia w nowym punkcie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do podatnika wykonującego wolne zajęcie zawodowe czasowo poza miejscowością stałego wykonywania.

Dział X.

Zeznania podatkowe.

Art. 76. Minister Finansów ustala w drodze rozporządzenia grupy podatników, obowiązanych do składania zeznań podatkowych w postępowaniu podatkowym, oraz terminy składania tych zeznań.

Art. 77. 1. Jeżeli obowiązek wykonania zobowiązania podatkowego wynika bezpośrednio z ustawy, bez potrzeby uprzedniego doręczenia podatnikowi decyzji, podatnicy mają obowiązek w terminach płatności zobowiązań podatkowych składać właściwemu organowi finansowemu wykazy (deklaracje) według przepisanego wzoru co do wysokości, podstawy i sposobu obliczenia zobowiązania podatkowego.

2. Od składania deklaracyj, zawierających obliczenie zaliczki na podatek, zwolnieni są podatnicy, którzy mają obowiązek uiszczenia zaliczek w wysokości wynikającej z zobowiązań podatkowych, ustalonych za poprzedni rok podatkowy.

3. Minister Finansów może w uzasadnionych przypadkach zwalniać podatników na ich wniosek albo — w drodze rozporządzenia — niektóre grupy podatników od obowiązku składania deklaracyj; uprawnienie to Minister Finansów może przelewać w drodze rozporządzenia na władze podległe.

Art. 78. 1. Podatnicy, prowadzący księgi handlowe, obowiązani są w składanych zeznaniach podatkowych zaznaczyć fakt prowadzenia ksiąg oraz dołączyć zamknięcie roczne, a osoby prawne — nadto odpis protokołu walnego zgromadzenia (zgromadzenia spólników), zatwierdzającego zamknięcie roczne oraz odpis aktu organu rewizyjnego.

2. Podatnicy prowadzący księgi podatkowe obowiązani są zaznaczać fakt prowadzenia ksiąg w swoich zeznaniach podatkowych, a ponadto dołączyć te księgi (wraz z początkowym i końcowym spisem remanentowym w pierwszym roku oraz tylko końcowym w latach następnych) do zeznań w sprawie wymiaru podat-

ku obrotowego; podatnicy, którzy nie podlegają podatkowi obrotowemu obowiązani są dołączać prowadzone przez siebie księgi podatkowe do zeznań w sprawie wymiaru podatku dochodowego.

3. Minister Finansów może w drodze rozporządzeń zwalniać niektóre grupy podatników od obowiązków określonych w ust. 2 bądź zarządzać przechowywanie ksiąg podatkowych pod określonymi warunkami we władzach organizacji zawodowych.

Art. 79. 1. Podatnicy podatku obrotowego, sporządzający remanent towarów na inny dzień aniżeli 31 grudnia, obowiązani są zawiadomić o tym właściwy organ finansowy w terminie tygodniowym przed datą zamierzonego sporządzenia remanentu.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do podmiotów gospodarki uspołecznionej.

Dział XI.

Postępowanie wyjaśniające.

Art. 80. Jeżeli przepisy niniejszego dekretu nie określają ściśle postępowania dla ustalenia okoliczności mających być podstawą rozstrzygnięcia organ finansowy z urzędu ustala zakres postępowania wyjaśniającego i środków dowodowych, potrzebnych do należytego ustalenia stanu sprawy, kierując się przy tym względami celowości, szybkości, prostoty i zaoszczędzenia kosztów.

Art. 81. 1. Jeżeli w złożonym w terminie zeznaniu podatkowym nie powołano się na prowadzone księgi handlowe lub podatkowe i mimo wezwania w trybie ust. 2 braku tego nie usunięto, księgi te, powołane w terminie późniejszym, mogą być pominięte.

2. Jeżeli do złożonego w terminie zeznania nie dołączono wymaganych ksiąg podatkowych lub załączników (art. 78), organ finansowy wezwie podatnika do uzupełnienia tego braku w terminie tygodniowym. W razie niezastosowania się do tego wezwania, stosuje się odpowiednio przepis ust. 1.

3. Mogą być również pominięte księgi handlowe lub podatkowe przechowywane bez zezwolenia organu finansowego poza lokalem przedsiębiorstwa (zakładu) lub zajęcia, a także te rodzaje ksiąg, które są prowadzone wbrew przepisom niniejszego dekretu, oraz księgi podatników, którzy nie dopełnili w przepisanym terminie obowiązku zawiadomienia organu finansowego o sporządzeniu remanentu towarów na inny dzień, aniżeli 31 grudnia (art. 79).

Art. 82. 1. W razie wątpliwości co do dokładności lub prawidłowości złożonego w terminie zeznania podatkowego organ finansowy obowiązany jest wezwać podatnika do wyjaśnienia lub uzupełnienia zeznania, wyznaczając mu odpowiedni termin oraz wskazując konkretne okoliczności, dla których podaje w wątpliwość zeznanie podatkowe.

2. Przepisu ustępu poprzedzającego nie stosuje się:

1) jeżeli podatnik w złożonym w terminie zeznaniu podatkowym nie powołał się na prowadzone księgi handlowe lub podatkowe bądź też nie dołączył do zeznania wymaganych załączników (art. 78) i tego braku nie usunął w wyznaczonym terminie (art. 81 ust. 2);
2) przy ustalaniu dochodu podatników podatku obrotowego, jeżeli księgi podatkowe nie obejmują kosztów uzyskania przychodu, a podatnik nie powołał się w złożonym w terminie zeznaniu na inny dowód, niż dowód swych ksiąg;
3) jeżeli doliczalność do przychodu, obrotu lub dochodu określonych sum albo zarzuty godzące w prawidłowość ksiąg podniesione zostały w protokole badania ksiąg handlowych, a podatnik nie złożył wyjaśnienia wraz ze wskazaniem środków dowodowych w terminie określonym w art. 37 ust. 4, albo jeżeli złożone przez niego wyjaśnienie nie zawiera nowych okoliczności wymagających dalszego wyjaśnienia stanu faktycznego.

Art. 83. 1. Wyjaśnienia lub uzupełnienia podatnika, złożone w odpowiedzi na przedstawione mu wątpliwości oraz powołane przez niego dowody powinny być przez organ finansowy należycie zbadane i ocenione.

2. Przeprowadzenie powołanego przez płatnika dowodu może być zaniechane, jeżeli podatnik złożył odpowiedź na wezwanie do wyjaśnienia lub uzupełnienia zeznania podatkowego po wyznaczonym terminie.

Art. 84. Organ finansowy sprostuje zeznanie podatkowe na korzyść podatnika, gdy zeznanie to zawiera błędną pod względem prawnym ocenę okoliczności faktycznych.

Art. 85. 1. Zeznania podatkowe, złożone po terminie, mogą być pominięte przy ustalaniu podstawy opodatkowania; w tym przypadku organ finansowy ustali podstawę opodatkowania na podstawie materiału, jakim rozporządza.

2. Organ finansowy ustali podstawę opodatkowania na podstawie materiału, jakim rozporządza, również w przypadku niezłożenia zeznania podatkowego, gdy obowiązek złożenia zeznania wynika z ustawy bądź z wezwania organu finansowego.

Art. 86. W przypadku wątpliwości co do zasadności lub wysokości odpisu na zużycie organ finansowy ma obowiązek ustalenia spornej okoliczności po uprzednim zasięgnięciu opinii biegłych.

Art. 87. 1. Organ finansowy może zarządzić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w formie rozprawy ustnej, jeżeli w ten sposób da się osiągnąć znaczne przyśpieszenie i uproszczenie postępowania.

2. W szczególności organ finansowy może zarządzić z urzędu lub na wniosek rozprawę ustną:

1) gdy chodzi o uzgodnienie sprzecznych interesów stron,
2) gdy chodzi o rozpatrzenie sprawy przy udziale większej liczby stron, przedstawicieli różnych działów administracji albo przy udziale świadków lub biegłych,
3) gdy postępowanie wyjaśniające ma być przeprowadzone poza siedzibą organu finansowego przez osobno delegowanego w tym celu pracownika.

Art. 88. 1. O terminie rozprawy ustnej należy zawiadomić strony, świadków i biegłych oraz interesowane władze i urzędy bezpośrednio.

2. W zawiadomieniu o rozprawie ustnej należy:

1) określić dokładnie przedmiot, miejsce i czas rozprawy,
2) oznajmić, że interesowani mogą bądź stawić się osobiście, bądź złożyć na piśmie swe żądania, wnioski i zarzuty — najpóźniej do dnia poprzedzającego dzień rozprawy,
3) zwrócić uwagę na przepis art. 89 ust. 2.

Art. 89. 1. Pracownik prowadzący rozprawę, obowiązany jest, mając zawsze na uwadze interes publiczny, dążyć do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy oraz możliwego uzgodnienia sprzecznych interesów stron, przy czym powinien dać możność stronom zapoznania się ze sprawą, a także złożenia potrzebnych oświadczeń.

2. Organ finansowy może nie przyjąć w dalszym postępowaniu przed tą instancją żądań, wniosków i zarzutów, które nie zostały zgłoszone na piśmie ani w terminie określonym w art. 88 ust. 2 pkt 2), ani ustnie podczas rozprawy, jeżeli żądania, wnioski lub zarzuty przy należytej staranności zgłaszającego mogły być zgłoszone w terminach wyżej wskazanych, a zwłaszcza jeżeli organ finansowy dojdzie do wniosku, że zgłoszenia te zmierzają do przewlekania sprawy.

Art. 90. Pracownik, prowadzący rozprawę ustali jej przebieg i wynik w protokole, dołączając doń oświadczenia złożone na piśmie.

Dział XII.

Dowody.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 91. Przedmiotem dowodu są fakty mające dla sprawy istotne znaczenie.

Art. 92. 1. Organ finansowy przeprowadza dowody z własnej inicjatywy bądź na wniosek strony.

2. Organ finansowy odmówi wnioskowi dowodowemu strony, jeżeli proponowany środek dowodowy oczywiście nie nadaje się do stwierdzenia spornej okoliczności.

Art. 93. Minister Finansów może w drodze rozporządzeń nakładać na poszczególne grupy podatników, płatników lub inkasentów obowiązek udowadniania wymienionych w rozporządzeniu okoliczności przy pomocy szczególnego rodzaju dowodów oraz obowiązek sporządzania szczególnego rodzaju zestawień lub wykazów, a także określać skutki zaniedbania nałożonych rozporządzeniem obowiązków.

Art. 94. W czasie przewozu towarów i półwyrobów, dopóki pozostają one w obrocie handlowym, powinien być dołączony rachunek lub jego kopia zaopatrzona w pieczątkę firmową sprzedawcy i przez niego podpisana. Jednakże oryginał rachunku powinien być dołączony w czasie przewozu następujących towarów: wina, piwa, wszelkiego rodzaju cukru (również i w wyrobach), sztucznych środków słodzących, kart do gry, drożdży nadających się do wypieku (piekarnianych), kwasu octowego, kwasu węglowego, bibułki do palenia tytoniu, spirytusu zarówno w stanie naturalnym, jak i w wyrobach, tytoniu i wyrobów tytoniowych, soli i zapałek.

Art. 95. Organ finansowy według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, ocenia wiarogodność i moc dowodu.

Rozdział 2.

Dokumenty.

Art. 96. Dokumenty, sporządzone przez władze, urzędy i osoby zaufania publicznego w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co uczestniczące w czynności osoby oświadczyły lub co zostało urzędowo zaświadczone.

Art. 97. Dokumenty publiczne, sporządzone przez władze lub urzędy państw obcych, powinny być w razie wątpliwości co do ich autentyczności uwierzytelnione przez właściwego posła lub konsula polskiego za granicą albo przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

Art. 98. Dokument prywatny stanowi dowód tego, że zawarte w nim oświadczenie pochodzi od osoby, która go podpisała.

Art. 99. Dowód przeciwny co do oświadczeń, zawartych w dokumencie publicznym lub prywatnym, nie jest wyłączony.

Art. 100. Jeżeli zdaniem organu finansowego istnieje uzasadnione podejrzenie, że przedstawiony dokument jest nieprawdziwy, może ona, zależnie od znaczenia dokumentu dla sprawy, albo bieg postępowania w całości lub w części wstrzymać do czasu wyjaśnienia prawdziwości dokumentu, albo też postępowanie dalej prowadzić.

Art. 101. Jeżeli strona powołuje się na okoliczności, które można ustalić na podstawie akt urzędowych, będących w posiadaniu władz lub urzędów polskich, i wskazuje tę władzę lub urząd, organ finansowy, o ile uzna, że powołane okoliczności mogą mieć istotne znaczenie dla sprawy, sprowadzi te akta lub przejrzy je na miejscu w celu sporządzenia odpisu lub wyciągu.

Rozdział 3.

Księgi handlowe i podatkowe.

Art. 102. 1. Wszyscy podatnicy podatku obrotowego, jeżeli nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, obowiązani są prowadzić księgi podatkowe.

2. Minister Finansów może zwalniać niektóre grupy podatników od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych.

3. Minister Finansów może rozciągnąć w drodze rozporządzenia obowiązek prowadzenia ksiąg podatkowych na niektóre grupy podatników podatku dochodowego.

4. Na wniosek podatnika, złożony w terminie co najmniej dwumiesięcznym przed rozpoczęciem roku rachunkowego, Minister Finansów może w oznaczonym przypadku zwolnić tego podatnika od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych. Uprawnienie to Minister Finansów może przekazać organom finansowym.

5. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego może w drodze rozporządzenia rozciągnąć obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych (rachunkowych) również na określone grupy osób fizycznych i prawnych, na których w myśl dotychczasowych przepisów obowiązek ten nie ciąży.

6. Minister Finansów ustala w drodze rozporządzenia dla poszczególnych grup podatników przepisy w zakresie prowadzenia ksiąg podatkowych oraz warunki, jakim te księgi powinny odpowiadać, aby stanowiły dowód w postępowaniu podatkowym.

7. Zastąpienie prowadzonych już przez podatnika ksiąg handlowych księgami podatkowymi lub zaniechanie prowadzenia ksiąg w ogólności w ciągu roku podatkowego, bez zgody organu finansowego jest niedozwolone, chociażby w myśl obowiązujących przepisów podatnik miał obowiązek prowadzenia tylko ksiąg podatkowych albo nie miał wcale obowiązku prowadzenia ksiąg.

8. Księgi handlowe oraz księgi podatkowe wraz z dokumentami powinny stale znajdować się w lokalu przedsiębiorstwa (zakładzie) lub wykonywania zajęcia; w uzasadnionych przypadkach organ finansowy na prośbę podatnika może zezwolić na prowadzenie i przechowywanie ksiąg wraz z dokumentami w innym określonym miejscu.

9. Minister Finansów może w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustalać w drodze rozporządzenia dla poszczególnych grup podatników prowadzących księgi handlowe lata rachunkowe nie pokrywające się z latami kalendarzowymi.

Art. 103. 1. Za prawidłowe księgi handlowe uważa się księgi prowadzone prawidłowo zarówno pod względem formalnym (niewadliwie), jak i materialnym (rzetelnie).

2. Prawidłowe pod względem formalnym (niewadliwe) są księgi prowadzone zgodnie z przepisami kodeksu handlowego i innymi przepisami prawnymi, a także z zasadami księgowości.

3. Prawidłowe pod względem materialnym (rzetelne) są księgi prowadzone zgodnie z prawdą.

4. Prawidłowe księgi handlowe powinny zawierać zgodnie z rzeczywistością imiona, nazwiska (nazwy firmy) oraz adresy:

1) dostawców — przy zakupie towarów (z wyjątkiem przypadków, w których zakup może być udokumentowany dowodami wewnętrznymi),
2) odbiorców — przy sprzedaży towarów bądź w większych ilościach, bądź w celu dalszej odsprzedaży lub przeróbki.

5. Ministrowi Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego służy prawo wydawania w drodze rozporządzeń dla podatników gospodarki nieuspołecznionej przepisów określających jednolicie poszczególne zasady i sposoby prowadzenia ksiąg handlowych, nie uregulowanych innymi przepisami prawnymi, jak również szczegółowych przepisów co do zamknięć rachunkowych i planu kont.

6. Księgi podatkowe uważa się za prawidłowe, jeżeli są prowadzone zgodnie z przepisami określonymi w art. 102 ust. 6.

Art. 104. 1. Prawidłowe księgi handlowe oraz prawidłowe księgi podatkowe stanowią dowód tego, co wynika z zawartych w nich zapisów, należycie udokumentowanych. U zakupujących rzeczy ruchome oraz u odbierających świadczenia usług zapisami należycie udokumentowanymi są zapisy oparte na rachunkach.

2. W odniesieniu do zakupu rzeczy ruchomej rachunek powinien zawierać:

1) nazwę firmy (imię i nazwisko) sprzedającego (dostawcy),
2) dokładny adres sprzedającego (dostawcy),
3) datę,
4) numer kolejny rachunku (art. 105 ust. 2),
5) nazwę firmy (imię i nazwisko) zakupującego (odbiorcy),
6) dokładny adres zakupującego (odbiorcy),
7) oznaczenie rodzajów towarów,
8) ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów,
9) ogólną sumę należności,
10) podpis sprzedającego (dostawcy).

3. Wymagany przepisem ustępu poprzedzającego dowód z rachunku nie dotyczy zakupu wytworów gospodarstwa rolnego, nie przerobionych sposobem przemysłowym, dokonywanego bezpośrednio u rolników na miejscu w gospodarstwie rolnym bądź poza obrębem gospodarstwa rolnego, lecz nie ze stałego miejsca sprzedaży; w tym przypadku wystarczy dowód wewnętrzny, zaopatrzony w datę i podpisany przez zakupującego (odbiorcę), jeżeli zawiera dane, określone w ust. 2 pkt 7—9 co do rachunku. Minister Finansów może w drodze rozporządzeń wyłączać niektóre grupy podatników podatku obrotowego spod działania niniejszego przepisu oraz wprowadzać ograniczenia przy jego stosowaniu.

4. W odniesieniu do pobieranych świadczeń usług rachunek powinien zawierać:

1) nazwę firmy (imię i nazwisko) świadczącego usługi,
2) dokładny adres świadczącego usługi,
3) datę,
4) numer kolejny rachunku (art. 105 ust. 2),
5) nazwę firmy (imię i nazwisko) odbierającego świadczenie,
6) dokładny adres odbierającego świadczenie,
7) bliższe określenie świadczenia,
8) sposób obliczenia sumy należności za świadczenie, chyba że umowa o świadczenie nie określa takiego sposobu,
9) sumę należności,
10) podpis świadczącego usługi.

5. Upoważnia się Ministra Finansów do określania w drodze rozporządzenia tych rodzajów świadczenia usług, co do których zapisy w księgach u odbierających świadczenia będą uznane za należycie udokumentowane dowodami wewnętrznymi.

Art. 105. 1. Wszystkie osoby wykonujące świadczenia podlegające podatkowi obrotowemu, choćby zwolnione przepisami ustawowymi od obowiązku opłacania tego podatku, z wyjątkiem rolników sprzedających wytwory własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego nie przerobione sposobem przemysłowym, bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem gospodarstwa rolnego, obowiązane są wydawać w każdym przypadku sprzedaży towarów w większej ilości bądź do dalszej odsprzedaży lub przeróbki, a w pozostałych przypadkach na żądanie — rachunki stwierdzające sprzedaż rzeczy ruchomej lub wykonanie świadczenia usług i zawierające wszystkie dane wymagane przepisami art. 104; obowiązek wydania rachunku istnieje, choćby sprzedaż lub wykonanie usług nastąpiło w całości lub w części na kredyt.

2. Osoby, na których ciąży w myśl ustępu poprzedzającego obowiązek wydawania rachunków, obowiązane są kolejno numerować wydawane rachunki i przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków.

3. Minister Finansów może w drodze zarządzeń wprowadzać obowiązek udowodniania przychodów gotówkowych kopiami kwitów z bloczków kasowych urzędowego nakładu oraz wręczania płacącym oryginalnych egzemplarzy tych kwitów. Obowiązek ten może być wprowadzony na stałe lub tylko na określony czas, na obszarze całego Państwa lub tylko w określonych jego okręgach, w stosunku do wszystkich podatników podatku obrotowego lub tylko w stosunku do poszczególnych ich grup.

4. Minister Finansów może zezwalać poszczególnym podatnikom lub ich grupom na udowodnianie osiąganych przychodów kopiami kwitów własnego nakładu, jeżeli te kwity uzna za równoznaczne z kwitami urzędowego nakładu.

Art. 106. 1. Pełne teksty art. 104 i 105 oraz przepisów prawa karnego skarbowego, określających sankcje karne za odmowę wydania rachunków, powinny być umieszczone, obok karty rejestracyjnej, na widocznym miejscu w przedsiębiorstwach (zakładach) i lokalach służących do wykonywania zajęć.

2. Przepis ustępu poprzedzającego nie dotyczy osób wykonujących wolne zajęcia zawodowe.

Art. 107. 1. W przypadku stwierdzenia przez organ finansowy wadliwości ksiąg handlowych, polega-

jących na formalnych usterkach i brakach, a nie mających w konkretnym przypadku istotnego znaczenia, organ finansowy powinien uznać księgi za dowód (art. 104).

2. Jeżeli z ksiąg handlowych podatnika wynika obrót i dochód bądź tylko obrót lub dochód znacznie niższy od przeciętnego obrotu lub dochodu podatników wykonujących podobną działalność gospodarczą, których obrót lub dochód ustalono w wysokości wynikającej z ich ksiąg handlowych bądź w wysokości podanej przez nich w zeznaniach podatkowych, a organ finansowy zarazem stwierdził, że księgi handlowe podatnika zawierają elementy jego działalności gospodarczej, które pozostają we wzajemnej ze sobą sprzeczności, bądź też że księgi handlowe podatnika, obejmujące detaliczną sprzedaż konsumentom różnorodnych towarów w drobnych ilościach prowadzone są w ten sposób, że nie ujawniają ilościowej kontroli albo jednostkowej ceny sprzedażnej tych towarów — organ finansowy powinien nie uznać tych ksiąg za dowód w postępowaniu podatkowym, chyba że podatnik wskaże okoliczności usprawiedliwiające wyniki jego działalności gospodarczej znacznie niższe od przeciętnych.

Art. 108. W przypadku stwierdzenia przez organ finansowy nieprawidłowości ksiąg handlowych organ finansowy może w uzasadnionych przypadkach oprzeć ustalenie podstawy opodatkowania na wynikach książkowych uzupełnionych danymi, zebranymi w toku postępowania podatkowego.

Art. 109. Księgi handlowe lub podatkowe uznane za nieprawidłowe albo pominięte z innych powodów (art. 81) nie stanowią dowodu w postępowaniu podatkowym za cały czas ich prowadzenia, od początku okresu rachunkowego do dnia zaprowadzenia nowych ksiąg. Zaprowadzenie nowych ksiąg nie może spowodować zmiany roku rachunkowego.

Rozdział 4.

Świadkowie i biegli.

Art. 110. Świadkami nie mogą być:
1) osoby niezdolne do spostrzegania lub do komunikowania swych spostrzeżeń,
2) duchowni co do faktów, powierzonych im na spowiedzi lub pod tajemnicą duchowną,
3) wojskowi i pracownicy publiczni nie zwolnieni od zachowania tajemnicy urzędowej, o ile by zeznanie ich miało być połączone z jej naruszeniem.

Art. 111. 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonków stron, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwa, powinowatych w tym samym stopniu oraz osób, pozostających ze stronami w stosunku przysposobienia. Prawo odmowy zeznań ze strony małżonków i powinowatych trwa również po ustaniu małżeństwa.

2. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązku składania zeznań inne osoby, poza wymienionymi w ust. 1.

3. Świadek może odmówić odpowiedzi na zadane mu pytania, gdyby zeznanie mogło narazić jego lub jego bliskich, wymienionych w ust. 1, na odpowiedzialność karną, hańbę lub dotkliwą i bezpośrednią szkodę majątkową albo gdyby zeznanie miało być połączone z pogwałceniem istotnej tajemnicy zawodowej.

Art. 112. 1. Świadkowie, przesłuchiwani na wniosek stron, mogą być wzywani przez organa finansowe bądź sprowadzani za zgodą organu finansowego przez same strony.

2. Organ finansowy może zamiast przesłuchania świadków ograniczyć się do żądania od nich zeznań na piśmie.

3. Jeżeli stawiennictwo świadka jest utrudnione bądź z powodu znacznej odległości jego miejsca zamieszkania od miejsca stawiennictwa, bądź z powodu choroby, organ finansowy może zamiast wzywania go bądź zażądać zeznań na piśmie, bądź zbadać świadka sam lub przez równorzędny albo niższy organ finansowy w miejscu, znajdującym się w pobliżu zamieszkania świadka, a świadka, który z powodu choroby nie może stawić się przed organem finansowym, zbadać na miejscu.

4. Niewykonanie żądania organu finansowego co do stawiennictwa lub złożenia zeznań na piśmie świadek powinien usprawiedliwić.

Art. 113. 1. Organ finansowy może uznać ważne przeszkody uniemożliwiające świadkowi stawienie się w terminie wyznaczonym oraz usprawiedliwiające nieprzedstawienie w terminie wyznaczonym zeznań na piśmie.

2. W szczególności za przyczyny usprawiedliwiające niestawiennictwo świadka uważa się chorobę świadka, śmierć członka rodziny, przerwanie komunikacji, pozbawienie wolności, zbyt późne otrzymanie wezwania itp.

Art. 114. 1. Przed przesłuchaniem świadka lub żądając zeznań na piśmie organ finansowy zada mu pytanie, dotyczące jego osoby oraz stosunku do stron, a także uprzedzi go o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie. Jeżeli świadek ma składać zeznanie ustnie, organ finansowy może zażądać od niego uroczystego przyrzeczenia mówienia prawdy.

2. Świadek składa uroczyste przyrzeczenie według roty następującej:

„Świadomy wagi mych słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że będę mówił szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome".

3. Nie składają przyrzeczenia:
1) nieletni do lat 14;
2) osoby, które z powodu choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie zdają sobie sprawy ze znaczenia przyrzeczenia;
3) podejrzani o udział w przestępstwie skarbowym, pozostającym w związku ze sprawą, w której mają być przesłuchani.

4. Świadek składa przyrzeczenie powtarzając jego rotę za odbierającym je lub odczytując na głos rotę przyrzeczenia, przy czym wszyscy obecni stoją. Niemi piśmienni składają przyrzeczenie przez podpisanie roty. Niemi niepiśmienni i głusi niepiśmienni składają przyrzeczenie przy pomocy biegłego.

5. W razie powtórnego przesłuchania świadka przypomina mu się poprzednio złożone przyrzeczenie.

Art. 115. Strony mają prawo uczestniczyć w przesłuchaniu świadków i biegłych. W tym celu należy je zawiadamiać o terminie przesłuchania.

Art. 116. Organ finansowy zasięga opinii jednego lub więcej biegłych, gdy zbadanie lub ustalenie w toku postępowania podatkowego pewnych określonych okoliczności wymaga specjalnych wiadomości fachowych.

Art. 117. 1. Organ finansowy pierwszej instancji prowadzi listę biegłych. Na listę biegłych organ finansowy wciąga osoby przedstawione na żądanie tego organu spośród pracowników podmiotów gospodarki uspołecznionej, spośród osób wskazanych przez zrzeszenia jednostek gospodarki nieuspołecznionej oraz spośród osób wskazanych przez organizacje zawodowe. Zrzeszenia jednostek gospodarki nieuspołecznionej oraz organizacje

zawodowe określa Minister Finansów. W miejscowościach, w których jest więcej niż jeden organ finansowy pierwszej instancji jeden z nich może prowadzić wspólną dla wszystkich listę biegłych.

2. Przy objęciu stanowiska biegły składa uroczyste przyrzeczenie, a w poszczególnych sprawach powołuje się na nie. Przyrzeczenie składa się według roty następującej:

„Świadomy wagi mych słów i odpowiedzialności przed prawem przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki biegłego wykonam z całą sumiennością i bezstronnością".

3. Osoba, wyznaczona na biegłego, może nie przyjąć włożonego na nią obowiązku z przyczyn, jakie uprawniają świadka do odmowy zeznań, a nadto z powodu przeszkody, która jej uniemożliwia wydanie opinii.

4. Stronie wolno zażądać wyłączenia biegłego z przyczyn, z jakich może żądać wyłączenia pracownika.

5. Biegłego, przedstawionego przez stronę, organ finansowy nie przyjmie a wezwanego wyłączy, gdy powstaje uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

6. Na żądanie organu finansowego biegły obowiązany jest złożyć pisemną opinię.

7. Poza tym do wezwania i przesłuchania biegłych stosuje się odpowiednio przepisy o świadkach.

Art. 118. 1. Żądania świadków i biegłych o przyznanie wynagrodzenia za stratę czasu i zwrot kosztów podróży, a biegłych także za wykonaną pracę, powinny być zgłoszone, pod rygorem utraty roszczenia, w dniu dokonania czynności, do której świadek i biegły zostali powołani.

2. O przyznaniu wynagrodzenia dla świadków i biegłych, jego wysokości, jak również o przyznaniu zwrotu kosztów podróży oraz kosztów określonych w art. 187 ust. 3 decyduje organ finansowy rozpoznający sprawę. Od decyzji w tym przedmiocie nie ma zażalenia.

3. Strona, obowiązana jest pokryć koszty świadków i biegłych, którzy mają być przesłuchani na jej wniosek i odpowiednią kwotę wpłacić w wyznaczonym jej przez organ finansowy terminie (art. 189).

Rozdział 5.

Oględziny, kontrola i lustracja.

Art. 119. 1. Pracownicy organu finansowego zaopatrzeni w pisemne upoważnienie, mają prawo dokonywania oględzin lokalnych, kontroli i lustracji wszelkich gruntów, budynków, lokali, przedsiębiorstw i zajęć z wyjątkiem wolnych zajęć zawodowych.

2. Oględzin mieszkań prywatnych można dokonywać tylko za zgodą właściciela mieszkania.

3. Oględzin lokalnych, kontroli i lustracji przedsiębiorstw, znajdujących się w obrębie stacji kolejowych, portów państwowych i zabudowań wojskowych, dokonywać można za zezwoleniem właściwej władzy kolejowej, portowej lub wojskowej.

Art. 120. 1. Organ finansowy obowiązany jest dokonywać oględzin lokalnych, kontroli i lustracji przedsiębiorstw i zajęć, jeżeli to jest niezbędne do prawidłowego ustalenia zobowiązań podatkowych.

2. Po upływie terminu, wyznaczonego do nabywania kart rejestracyjnych, organa finansowe sprawdzają, czy wszystkie przedsiębiorstwa (zakłady), składy i zajęcia posiadają właściwe karty rejestracyjne.

3. Strona, jej pracownicy oraz zastępujące ją osoby obowiązane są ułatwiać dokonującym oględzin lokalnych kontroli lub lustracji pracownikom organu finansowego wykonanie ich obowiązków oraz udzielać im wszelkich żądanych wyjaśnień mogących mieć znaczenie dla prawidłowego ustalania zobowiązań podatkowych, a w szczególności okazywać, na żądanie, księgi handlowe lub podatkowe, zapiski oraz wszelkie inne dokumenty. W razie uzasadnionego przypuszczenia, że księgi, zapiski lub dokumenty są nierzetelne, albo też w razie zachodzącej obawy, że okazane lub ujawnione podczas oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji księgi, zapiski lub dokumenty mogą być w przypadku pozostawienia ich na miejscu, przez stronę usunięte lub przerobione, organ dokonujący oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji może te księgi, zapiski i dokumenty zabrać do lokalu organu finansowego na czas nie dłuższy niż miesiąc.

4. Organa bezpieczeństwa publicznego obowiązane są na żądanie organu, dokonującego oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji, udzielać mu niezbędnej asysty.

Art. 121. W razie powzięcia wiadomości o potajemnym prowadzeniu handlu lub przemysłu w lokalach, nie posiadających charakteru lokali handlowych, przemysłowych lub gospodarczych albo o przechowywaniu w tych lokalach ksiąg lub innych dowodów, mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego, dokonującym lustracji organom służy prawo do oględzin i zbadania tych lokali w trybie przepisanym ustawą z dnia 14 grudnia 1923 r. o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 5, poz. 37).

Art. 122. 1. Oględziny lokalne, kontrolę i lustrację należy zasadniczo przeprowadzać w dni powszednie podczas godzin pracy, o ile możności w sposób nie tamujący biegu pracy lustrowanego obiektu.

2. Oględzin lokalnych, kontroli i lustracji dokonywać należy w obecności strony, osoby ją zastępującej lub przez nią zatrudnionej, a w razie nieobecności tych osób — przybranego świadka.

Art. 123. Do udziału w oględzinach lokalnych, kontroli i lustracji organ finansowy może z urzędu lub na wniosek strony powołać biegłych.

Rozdział 6.

Materiały informacyjne.

Art. 124. 1. Wszystkie władze, sądy, urzędy, osoby prawne i fizyczne obowiązane są:

1) zezwalać pracownikom organów finansowych na przeglądanie wszelkiego rodzaju akt, ksiąg, dokumentów i zapisków; jednak przeglądanie akt sądowych toczących się dochodzeń, śledztw oraz spraw przeprowadzonych z wyłączeniem jawności uzależnione jest od zgody kierownika sądu bądź prokuratora,
2) zezwalać na sporządzanie z nich odpisów i wyciągów, potrzebnych do ustalenia zobowiązań podatkowych,
3) dostarczać na pisemne żądanie organu finansowego bezpłatnie wszelkich posiadanych danych i informacji, potrzebnych w postępowaniu przed organami finansowymi.

2. W razie trudności w dostarczeniu wspomnianych danych i informacyj powinny określone w ust. 1 władze, sądy i urzędy zawiadomić o tym wzywający organ finansowy, który zarządzi sporządzenie odpisów i wyciągów własnymi siłami.

3. Korzystanie przez organa finansowe z uprawnień określonych w ust. 1 w stosunku do spraw, których ujawnienie zagrażałoby interesom obrony Państwa, następuje w sposób ustalony przez Ministra Finansów w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Art. 125. Prezydia gminnych (miejskich) rad narodowych prowadzą dla celów podatkowych według miejscowości w gminach wiejskich, a według ulic w gminach miejskich, wykazy wszystkich osób, które na terenie gminy posiadają:

1) gospodarstwa rolne w rozumieniu przepisów o podatku gruntowym,
2) nieruchomości określone w przepisach o podatku od nieruchomości.

Art. 126. Minister Finansów określa w drodze rozporządzeń obowiązki posiadaczy nieruchomości, podlegających przepisom o podatku od nieruchomości, oraz najemców w takich nieruchomościach, w zakresie dostarczania organom finansowym wykazów zawierających opis nieruchomości oraz wykazów osób zamieszkałych w lokalach znajdujących się w tych nieruchomościach i źródeł przychodów tych osób.

Art. 127. Posiadacze nieruchomości (budynków), w których znajdują się lokale, podlegające podatkowi od lokali, obowiązani są zawiadamiać właściwy organ finansowy o wszystkich zmianach zaszłych w osobach najemców poszczególnych lokali — najdalej w ciągu miesiąca po zaszłej zmianie.

Art. 128. Posiadacze i administratorzy nieruchomości w miastach oraz sołtysi w gromadach wiejskich obowiązani są bezzwłocznie zawiadamiać właściwe terytorialnie organa finansowe pierwszej instancji o przypadkach podjęcia przez najemców lokali lub mieszkańców gromady działalności, z którą związany jest obowiązek podatkowy w zakresie podatku obrotowego.

Art. 129. 1. Władze i urzędy państwowe, podmioty gospodarki uspołecznionej, instytucje publiczne i stowarzyszenia są obowiązane przesyłać w terminie do dnia 15 każdego miesiąca właściwym organom finansowym odpisy lub wyciągi z zawartych w ubiegłym miesiącu z osobami fizycznymi i przedsiębiorstwami gospodarki nieuspołecznionej umów o świadczenie rzeczy lub usług oraz umów dzierżawy. Obowiązek ten istnieje tylko wtedy, gdy wartość umowy przekracza kwotę określoną przez Ministra Finansów w drodze zarządzenia.

2. Obowiązek przesyłania odpisów lub wyciągów z umów nie dotyczy:

1) umów o takie świadczenia usług, które podlegają przepisom o podatku od wynagrodzeń,
2) umów zawieranych przez władze wojskowe oraz władze bezpieczeństwa publicznego.

3. Władze wojskowe oraz władze bezpieczeństwa publicznego obowiązane są przesyłać organom finansowym zamiast odpisów lub wyciągów z umów wykazy sporządzane według wzoru ustalonego przez Ministra Finansów w porozumieniu z właściwym ministrem.

Art. 130. 1. Sądy obowiązane są przesyłać w terminie do dnia 15 każdego miesiąca właściwym organom finansowym:

1) zawiadomienia o nowozarejestrowanych i wykreślonych w ciągu ubiegłego miesiąca tłumaczach przysięgłych oraz o dokonanych w ciągu ubiegłego miesiąca pierwszych wpisach nowych firm gospodarki nieuspołecznionej do rejestru handlowego,
2) odpisy pism, podlegających podatkowi od nabycia praw majątkowych lub opłacie skarbowej, sporządzonych w ubiegłym miesiącu przed sądem lub przedstawionych sądowi, jeżeli od pism tych sąd nie pobiera podatku ani opłaty albo też jeżeli na przedstawionym piśmie brak adnotacji o uiszczeniu podatku lub opłaty.

2. Notariusze obowiązani są przesyłać w terminie do dnia 15 każdego miesiąca właściwym organom finansowym na koszt strony uwierzytelnione odpisy sporządzonych w ubiegłym miesiącu aktów darowizny.

3. Rady adwokackie oraz inne organizacje zawodowe, obejmujące wolne zajęcia zawodowe, obowiązane są przesyłać w terminie do dnia 15 każdego miesiąca właściwym organom finansowym zawiadomienia o wszelkich zmianach, które zaszły w liście ich członków w ubiegłym miesiącu.

4. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia w porozumieniu z właściwymi ministrami obowiązki przewidziane w niniejszym artykule rozszerzyć bądź zawiesić je lub ograniczyć.

Art. 131. Właściwym organem finansowym w rozumieniu przepisów art. 129 ust. 1 oraz art. 130 jest organ finansowy pierwszej instancji miejscowo właściwy według siedziby podmiotu obowiązanego do przesłania materiałów informacyjnych, a jeśli w siedzibie podmiotu znajduje się organ finansowy drugiej instancji — właściwym jest ten organ finansowy.

Rozdział 7.

Oszacowanie podstawy opodatkowania.

Art. 132. 1. W braku danych niezbędnych dla ustalenia rzeczywistej wysokości podstawy opodatkowania organ finansowy może ustalić ją w drodze oszacowania. Przy oszacowaniu organ finansowy obowiązany jest brać pod uwagę wszystkie istotne okoliczności, mające znaczenie dla ustalenia podstawy opodatkowania; może przy tym stosować także normy szacunkowe.

2. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzonych przez podatnika ksiąg lub ich pominięcia z innych powodów w wyjątkowych, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami sprawy przypadkach, ustalenie podstawy opodatkowania w drodze oszacowania może być oparte na wynikach księgowych, uzupełnionych danymi, zebranymi w toku postępowania wyjaśniającego.

3. Normy szacunkowe opracowują organa finansowe, a zatwierdza Minister Finansów po wysłuchaniu opinii komisji odwoławczych przy organach finansowych drugiej instancji lub organizacji zawodowych albo innych organizacji reprezentujących gospodarkę nieuspołecznioną.

4. Przepis ust. 1 stosuje się w szczególności w przypadku:

1) gdy organ finansowy zbadał powołane przez podatnika księgi i na podstawie przepisów niniejszego dekretu nie uznał ich za dowód,
2) gdy księgi zostały w postępowaniu podatkowym pominięte (art. 81),
3) gdy podatnik bez zgody organu finansowego w ciągu roku podatkowego zmienił rodzaj prowadzonych ksiąg albo zaniechał prowadzenia ksiąg (art. 102 ust. 7).

5. Podstawa opodatkowania może być ustalona w drodze oszacowania także w przypadku uchylenia lub zmiany prawomocnej decyzji przez Ministra Finansów.

6. W drodze oszacowania mogą być również ustalane dane niezbędne przy ustalaniu podstaw opodatkowania. Minister Finansów określa zasady, którymi mają się kierować organa finansowe przy ustalaniu tych danych.

7. Ustalenie lub podwyższenie wysokości podstawy opodatkowania w drodze oszacowania nie powoduje wdrożenia postępowania karnego skarbowego w przypadkach, które określi Minister Finansów.

Art. 133. 1. W braku danych niezbędnych do ustalenia rzeczywistej wysokości dochodu organ finansowy może ustalić wysokość dochodu podatnika na podstawie

znamion zewnętrznych świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika oraz o jego ogólnym położeniu ekonomicznym.

2. Znamiona zewnętrzne powinny być szczegółowo przytoczone w decyzji organu finansowego.

Rozdział 8.

Normy amortyzacyjne.

Art. 134. Minister Finansów może wydawać w drodze rozporządzenia przepisy określające przeciętne normy wysokości odpisów na zużycie dla poszczególnych rodzajów przedmiotów podlegających zużyciu (normy amortyzacyjne), które stosuje się bez badania wysokości rzeczywistego zużycia.

Dział XIII.

Załatwianie spraw.

Art. 135. 1. Sprawy należy załatwiać bez niepotrzebnej zwłoki i przy tym tak, aby nie cierpiał ani interes publiczny, ani uprawnione interesy stron.

2. Sprawy, które nie wymagają zbierania wstępnych informacyj, przeprowadzania dochodzeń, zasięgania opinii itp. winny być z reguły załatwiane niezwłocznie, o ile możności w formie ustnej i bezpośredniej w stosunku do osób, które zgłaszają się do organu finansowego, przy czym organ finansowy, w miarę potrzeby, powinien utrwalić istotną część czynności urzędowej w protokole lub w formie adnotacji na akcie.

3. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej i doręczać stronom odpowiednie pisma, jeżeli tego przepisy niniejszego dekretu wymagają albo jeżeli to wyraźnie leży w interesie strony.

4. Załatwiając sprawę pisemnie, należy to czynić z możliwym pośpiechem, w każdym razie tak, aby sprawa została przez organ finansowy zakończona najpóźniej w ciągu trzech miesięcy, a jeżeli sprawa ma być załatwiona po porozumieniu się z inną władzą — najpóźniej w ciągu pięciu miesięcy. Terminy te nie mają zastosowania w sprawach ustalania zobowiązań podatkowych.

Art. 136. Do terminów wskazanych w art. 135 ust. 4 nie wlicza się:

1) terminów specjalnych, określonych w poszczególnych przepisach prawnych dla dopełnienia warunków, przez te przepisy wymaganych,
2) okresów zwłoki spowodowanych wyraźną winą stron,
3) okresów, w których postępowanie było wstrzymane (art. 100 i 148).

Art. 137. 1. Jeżeli w terminie, określonym w art. 135 ust. 4, sprawa nie została całkowicie załatwiona, strona ma prawo żądać przekazania sprawy do instancji wyższej celem jej załatwienia.

2. Podanie strony organ finansowy powinien przekazać do instancji wyższej najdalej w ciągu trzech dni bądź z aktami sprawy, bądź z wyjaśnieniem, że sprawa nie mogła być w terminie załatwiona z powodu okoliczności określonych w art. 136.

3. Organ finansowy instancyjnie wyższy, który załatwia sprawę za organ finansowy instancyjnie niższy, działa w charakterze tej instancji, za którą spełnia tę czynność. Od decyzji wydanych za organ finansowy instancyjnie niższy odwołanie, jeżeli jest dopuszczalne, rozstrzyga organ instancyjnie wyższy od tego organu finansowego, który załatwił sprawę.

Art. 138. Jeżeli nie ma podstawy prawnej lub faktycznej do merytorycznego załatwienia sprawy będącej przedmiotem podania, organ finansowy pozostawia je bez załatwienia, a sprawę wszczętą już umarza, czyniąc odpowiednią adnotację na akcie i w miarę okoliczności, zawiadamiając osobę, która wniosła podanie.

Dział XIV.

Decyzje.

Art. 139. 1. W celu ustalenia podstawy opodatkowania dla każdego podatnika organ finansowy bada zebrany materiał wymiarowy, ocenia moc dowodową przeprowadzonych dowodów, uzupełnia w razie potrzeby zebrany materiał oraz postępowanie wyjaśniające, rozważa całokształt sprawy, wreszcie podejmuje inne czynności zmierzające do ustalenia zobowiązania podatkowego i jego wysokości, uwzględniając przy tym wszystkie okoliczności prawne i faktyczne.

2. Na zasadzie ustalonej w ten sposób podstawy opodatkowania organ finansowy oblicza podatek zgodnie z przepisami ustawy, ustala wysokość zobowiązania podatkowego i zawiadamia podatnika o powziętej decyzji za pomocą nakazu płatniczego.

3. Minister Finansów może określać tryb wymiaru doraźnego oraz przypadki, w których zobowiązanie podatkowe może być ustalone w tym trybie.

Art. 140. Jeżeli obowiązek wykonania zobowiązania podatkowego wynika bezpośrednio z ustawy lub wydanego na podstawie ustawy rozporządzenia (art. 3) bez potrzeby uprzedniego doręczenia podatnikowi decyzji, a podatnik nie wykonał tego obowiązku wcale bądź też wykonał go tylko częściowo, organ finansowy ustala sam wysokość zobowiązania podatkowego.

Art. 141. 1. Decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe (nakaz płatniczy) powinna być doręczona podatnikowi na piśmie ze wskazaniem terminu jego wykonania.

2. W przypadkach określonych w art. 139 ust. 3 oraz w art. 145 decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe może być podana do wiadomości podatnika ustnie.

Art. 142. Terminy ukończenia ustalania zobowiązań podatkowych (wymiarów) dla poszczególnych rodzajów danin publicznych określa Minister Finansów.

Art. 143. 1. Organ finansowy wydaje decyzje tak często, jak tego zajdzie potrzeba.

2. Decyzje dzielą się na główne i incydentalne.

3. Decyzją główną jest decyzja, która sprawę, będącą przedmiotem postępowania, załatwia co do jej istoty albo sprawę kończy w danej instancji. Decyzją incydentalną jest decyzja rozstrzygająca inne kwestie, wynikające w toku postępowania.

4. Decyzja w sprawie zaliczki na podatek jest decyzją incydentalną.

Art. 144. 1. Nie można wydać decyzji w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego (wymiaru), jeżeli od końca roku podatkowego, w którym powstał obowiązek podatkowy, upłynęło lat sześć.

2. Przedawnienie w zakresie podatku od nabycia praw majątkowych nie biegnie w czasie wykonywania umowy o nabycie prawa majątkowego.

3. Podatnicy, płatnicy i inkasenci obowiązani są przechowywać księgi i inne dokumenty mające znaczenie w postępowaniu podatkowym w okresie, w którym można wydać decyzję w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego (ust. 1). Szczególnie przepisy nakładające obowiązek dłuższego przechowywania ksiąg i dokumentów pozostają w mocy.

Art. 145. W szczególnie uzasadnionych przypadkach ustalenie zobowiązania podatkowego (wymiar) może być dokonane przed upływem roku podatkowego.

Art. 146. Jeżeli przepisy nie określają roku podatkowego, za rok podatkowy uważa się rok kalendarzowy.

Art. 147. 1. Decyzja, od której nie służy odwołanie lub zażalenie w toku instancji administracyjnych, jest ostateczna.

2. Decyzja, której nie można zaskarżyć również do sądu administracyjnego, jest prawomocna.

Art. 148. 1. Jeżeli do wydania decyzji konieczne jest uprzednie rozstrzygnięcie pytania wstępnego, podlegającego właściwości innych władz lub sądów, organ finansowy rozpoznający sprawę może wydać decyzję tymczasową, uwarunkowaną późniejszym rozstrzygnięciem pytania wstępnego, jeżeli zaś taka decyzja jest niemożliwa, organ finansowy rozstrzygnie sprawę, opierając się na własnej ocenie pytań wstępnych.

2. Organ finansowy powinien wstrzymać postępowanie do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia pytania wstępnego, jeżeli ono jest już przedmiotem sprawy przed inną właściwą władzą lub sądem, a natychmiastowe wydanie decyzji nie jest konieczne ze względu na interes publiczny i mogłoby w razie odmiennego rozstrzygnięcia pytania wstępnego spowodować niepowetowane szkody dla strony lub niemożność przywrócenia stanu poprzedniego.

Art. 149. Poza przypadkiem określonym w artykule poprzedzającym organ finansowy może wydać decyzję tymczasową także w przypadku, gdy prowadzone przez podatnika księgi w postępowaniu podatkowym w ogóle nie były badane lub też gdy były badane, lecz tylko na pewne określone okoliczności, bądź też w przypadku nieotrzymania danych będących w posiadaniu innego organu finansowego.

Art. 150. 1. Każda decyzja powinna zawierać powołanie się na podstawę prawną, osnowę decyzji, oznaczenie jej rodzaju, datę, podpis lub pieczęć organu finansowego oraz pouczenie co do terminu i trybu odwołania lub zażalenia.

2. Jeżeli decyzja jest w całości lub w części odmowna, powinna zawierać prawne i faktyczne uzasadnienie.

3. Jeżeli decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe (art. 140 lub 141) wydana została w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości lub pominięcia prowadzonych przez podatnika ksiąg (art. 81), decyzja ta powinna zawierać wzmiankę o stwierdzeniu nieprawidłowości lub o pominięciu ksiąg oraz wskazać podstawę prawną uznania nieprawidłowości lub pominięcia tych ksiąg, w przypadku uznania ksiąg za nieprawidłowe, decyzja powinna ponadto zawierać uzasadnienie faktyczne.

4. Jeżeli decyzja jest pozostawiona całkowicie swobodnemu uznaniu organu finansowego, wystarcza powołać się na podstawę prawną.

Art. 151. 1. Objaśniając stronę o przysługującym jej prawie wniesienia odwołania lub zażalenia do organu finansowego drugiej instancji, należy wskazać ten organ oraz termin i tryb złożenia odwołania lub zażalenia.

2. W decyzji głównej, która jest dla sprawy ostateczna, należy wyraźnie w objaśnieniu zaznaczyć, że decyzja jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Art. 152. 1. Jeżeli organ finansowy błędnie objaśni stronę bądź co do terminu wniesienia odwołania lub zażalenia, bądź co do dalszego toku instancji, objaśnienie takie nie może szkodzić stronie, która do niego się zastosowała. W tym przypadku:

1) odwołanie lub zażalenie, wniesione w terminie wyznaczonym chociażby po upływie właściwego terminu ustawowego, uważa się za wniesione w terminie,
2) instancja niewłaściwa, która odwołanie lub zażalenie otrzymała, prześle je do instancji właściwej, która postąpi z nim tak, jak gdyby było ono od początku skierowane właściwie.

2. Jeżeli organ finansowy w ogóle zaniedba objaśnić stronę o przysługującym jej prawie wniesienia odwołania lub zażalenia, strona może w ciągu dwóch tygodni od chwili ogłoszenia lub doręczenia jej decyzji zażądać od organu finansowego, który decyzję wydał, wydania lub też przesłania jej takiego objaśnienia. W tym przypadku termin do wniesienia odwołania lub zażalenia liczy się od dnia otrzymania przez stronę objaśnienia.

Art. 153. Decyzja główna powinna załatwiać sprawę, będącą przedmiotem rozpatrzenia, oraz wszystkie istotne wnioski strony w zwięzłym i wyraźnym ujęciu.

Art. 154. 1. Decyzję, wydaną w obecności strony, ogłasza się jej ustnie; strona potwierdza to swoim podpisem. Jednakże strona może natychmiast zgłosić żądanie doręczenia decyzji na piśmie; w takim razie, jeżeli decyzja nie jest natychmiast wykonalna, uważa się dzień doręczenia decyzji na piśmie za dzień jej doręczenia.

2. Decyzja główna, wydana w nieobecności strony, powinna być doręczona jej na piśmie. Potrzebę doręczenia na piśmie innych decyzji, wydanych w podobnych warunkach, ocenia organ finansowy.

3. Przepisy niniejszego artykułu nie naruszają przepisów niniejszego dekretu, które przewidują obowiązek doręczania decyzji na piśmie.

Art. 155. Organ finansowy może każdego czasu przedsięwziąć z urzędu lub na wniosek strony sprostowanie w swych decyzjach błędów pisarskich i rachunkowych.

Art. 156. 1. Jeżeli omyłkowo ta sama osoba lub ten sam przedmiot opodatkowania został dwukrotnie obciążony tym samym podatkiem, organ finansowy bezpośrednio wyższej instancji zarządza na wniosek organu finansowego pierwszej instancji lub na prośbę podatnika odpisanie podatku nieprawidłowo wymierzonego.

2. W przypadku, gdy wymiar podwójny został dokonany przez organa finansowe, mające różne władze przełożone, stosuje się odpowiednio przepis art. 15 ust. 2.

Dział XV.

Odwołania i zażalenia.

Art. 157. 1. O decyzji głównej wydanej w pierwszej instancji, służy stronie odwołanie tylko do jednej instancji bezpośrednio wyższej.

2. Jeżeli wykonanie zobowiązania podatkowego następuje za pośrednictwem płatnika, służy podatnikowi prawo wniesienia do organu finansowego pierwszej instancji, w ciągu miesiąca od daty pobrania podatku przez płatnika, podania o sprostowanie dokonanego niesłusznie pobrania. Od decyzji wydanej na to podanie służy podatnikowi prawo wniesienia odwołania.

3. Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w przypadku wykonania przez podatnika zobowiązania podatkowego wynikającego bezpośrednio z ustawy.

Art. 158. 1. Odwołanie można wnieść w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia lub doręczenia decyzji.

2. Termin do wniesienia odwołania dla podmiotów gospodarki uspołecznionej wynosi jeden miesiąc.

3. W razie śmierci strony przed upływem terminu do wniesienia odwołania może być ono wniesione przez jej spadkobierców lub kuratora spadku w ciągu miesiąca od chwili przyjęcia spadku lub ustanowienia kuratora.

Art. 159. 1. Zażalenie na decyzję incydentalną może być wniesione tylko łącznie z odwołaniem od decyzji głównej z wyjątkiem przypadku, gdy decyzja incydentalna została wydana po wydaniu decyzji głównej oraz z wyjątkiem przypadku określonego w art. 143 ust. 4.

2. Od decyzji incydentalnej wydanej po wydaniu decyzji głównej oraz od decyzji określonej w art. 143 ust. 4 służy stronie zażalenie tylko do jednej instancji bezpośrednio wyższej. Zażalenie należy wnieść w ciągu tygodnia po ogłoszeniu lub doręczeniu decyzji.

Art. 160. 1. Przed upływem terminu do wniesienia środka odwoławczego organ finansowy powinien udzielać żądającym tego stronom ustnych informacji o podstawach opodatkowania.

2. Jeżeli stronie służy odwołanie od decyzji głównej, ustalającej zobowiązanie podatkowe, organ finansowy powinien, na pisemną prośbę strony, udzielić jej, w terminie tygodniowym od wniesienia prośby, pisemnego uzasadnienia podstawy opodatkowania i wysokości ustalonego zobowiązania podatkowego; wniesienie prośby zawiesza bieg terminu do wniesienia odwołania do dnia, w którym uzasadnienie zostało doręczone.

Art. 161. 1. Odwołanie i zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem tego organu finansowego, który decyzję wydał.

2. Odwołanie i zażalenie, poza danymi określonymi w art. 31 ust. 1, powinno nadto zawierać konkretne zarzuty przeciw decyzji oraz wskazywać zarówno w jakim kierunku żąda się zmiany decyzji, jak i środki dowodowe, które dają organowi finansowemu możność stwierdzenia prawdziwości przytoczonych w odwołaniu lub zażaleniu twierdzeń.

Art. 162. Władza odwoławcza nie weźmie pod rozwagę okoliczności ani środków dowodowych, przytoczonych w środku odwoławczym, jeżeli:

1) okoliczności te powstały już po wydaniu decyzji w pierwszej instancji,
2) strona obowiązana była do przedstawienia dowodów lub wyjaśnień w postępowaniu przed niższą instancją, a przedstawia je dopiero w postępowaniu odwoławczym,
3) przytoczone przez stronę okoliczności nie należące do tych, które organ finansowy powinien z urzędu uwzględniać, pozostają w sprzeczności ze stanowiskiem poprzednio przez stronę zajętym, a strona nie usprawiedliwi tej sprzeczności,
4) nowe twierdzenia mają na celu oczywiście przewlekanie sprawy,
5) strona występuje z wnioskami, które prowadzą do zupełnie nowej pod względem prawnym sprawy albo dotyczą zupełnie innego żądania, aniżeli to, o którym poprzednia instancja rozstrzygała,
6) strona podnosi zarzuty przeciw ustaleniom dokonanym na podstawie norm szacunkowych, chyba że ustalenia te dokonane zostały z naruszeniem art. 132.

Art. 163. Organ finansowy pierwszej instancji bada konkretne zarzuty i środki dowodowe wskazane w środku odwoławczym, uzupełnia w miarę potrzeby postępowanie wyjaśniające, usuwa istotne wadliwości postępowania i, jeżeli nie stosuje przepisu art. 164 ust. 1, przesyła środek odwoławczy organowi finansowemu drugiej instancji ze swoim wnioskiem, dołączając akta sprawy.

Art. 164. 1. Jeżeli organ finansowy pierwszej instancji uzna, że środek odwoławczy zasługuje w całości lub w części na uwzględnienie, może sam zmienić swoją decyzję, w granicach uprawnień udzielanych organom finansowym pierwszej instancji przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

2. Jeżeli strona nie zadowoli się decyzją organu finansowego pierwszej instancji, wydaną na zasadzie ustępu poprzedzającego, może zażądać w ciągu dwóch tygodni po otrzymaniu decyzji, aby jej środek odwoławczy został rozpatrzony przez organ finansowy drugiej instancji.

Art. 165. 1. Wniesienie środka odwoławczego nie wstrzymuje wykonania decyzji.

2. Organ finansowy może jednak wstrzymać w całości lub w części wykonanie decyzji, jeżeli to jest wkazane w ważnym interesie strony.

Art. 166. 1. Potrzebne uzupełnienie postępowania wyjaśniającego może organ drugiej instancji zarządzić z urzędu lub na wniosek strony, może je przeprowadzić sam lub przez organ finansowy pierwszej instancji.

2. Jeżeli organ drugiej instancji, rozpatrując środek odwoławczy, stwierdzi na podstawie akt istotną wadliwość postępowania, zwraca środek odwoławczy organowi finansowemu pierwszej instancji celem usunięcia stwierdzonych wadliwości.

Art. 167. Gdy odwołanie podlega rozpatrzeniu przez komisję odwoławczą, a podatnik wyrazi w odwołaniu życzenie złożenia ustnych wyjaśnień w celu uzasadnienia podniesionych w nim zarzutów, należy go zawiadomić o terminie rozpoznania odwołania przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem komisji odwoławczej, pod warunkiem uiszczenia opłaty w przepisanej wysokości. Opłata wynosi $^1/_2\%$ kwoty ustalonego podatku, nie mniej jednak niż 6 zł i nie więcej niż 150 zł. W razie całkowitego lub częściowego uwzględnienia odwołania opłata podlega zwrotowi.

Art. 168. 1. Przy rozstrzyganiu środka odwoławczego organ finansowy drugiej instancji nie jest związany ustaleniami organu finansowego pierwszej instancji i bądź oddala środek odwoławczy, bądź zmienia zaskarżoną decyzję.

2. Jeżeli organ finansowy drugiej instancji przy rozpatrywaniu środka odwoławczego przyjdzie do przekonania, że zobowiązanie podatkowe ustalono w kwocie za niskiej, wówczas nie rozstrzygając środka odwoławczego zwraca sprawę organowi finansowemu pierwszej instancji celem dokonania uzupełniającego ustalenia zobowiązania podatkowego (uzupełniającego wymiaru).

3. W razie podwyższenia podatku należy wydać nową decyzję z wezwaniem do zapłaty różnicy podatku. Od tej decyzji służy stronie prawo wniesienia środka odwoławczego; jeżeli taki środek odwoławczy został wniesiony, należy go rozpatrzyć łącznie z pierwotnym środkiem odwoławczym, w przeciwnym zaś razie pierwotny środek odwoławczy podlega rozpatrzeniu o tyle,

o ile zawarte w nim zarzuty nie zostały przesądzone przez uzupełniający wymiar.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli organ finansowy drugiej instancji przy rozpatrywaniu środka odwoławczego od decyzji tymczasowej przyjdzie do przekonania, że zobowiązanie podatkowe ustalono w kwocie za niskiej. W tym przypadku organ finansowy drugiej instancji oddala środek odwoławczy i jednocześnie daje organowi finansowemu pierwszej instancji polecenie dokonania wymiaru definitywnego.

Art. 169. 1. Środek odwoławczy może być cofnięty pisemnie lub ustnie przez oświadczenie do protokołu

2. Cofnięcie środka odwoławczego wymaga do swej skuteczności zgody organu finansowego, w razie zaś przesłania środka odwoławczego organowi odwoławczemu — zgody tego organu i ma moc z chwilą zawiadomienia podatnika o umorzeniu postępowania odwoławczego.

Art. 170. 1. Przepisy zawarte w art. 148 — 155 mają odpowiednie zastosowanie do decyzji organów finansowych drugiej instancji.

2. W decyzji, nie uwzględniającej całkowicie lub częściowo środka odwoławczego, organ odwoławczy powinien w odpowiedzi na konkretne zarzuty środka odwoławczego podać prawne i faktyczne uzasadnienie decyzji.

Dział XVI.

Obywatelskie komisje podatkowe.

Art. 171. Przy organach finansowych pierwszej instancji działają obywatelskie komisje podatkowe.

Art. 172. 1. Powiatowe (miejskie) rady narodowe powołują obywatelskie komisje podatkowe. Obywatelskie komisje podatkowe składają się: z przewodniczącego, z zastępcy przewodniczącego, dwunastu ławników i tyluż zastępców.

2. Przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej i jego zastępca oraz ławnicy otrzymują zwrot kosztów podróży oraz wynagrodzenie za posiedzenia w wysokości diet członków odpowiedniej terytorialnie rady narodowej. Wynagrodzenia przewodniczących i ich zastępców mogą być zryczałtowane przez Ministra Finansów w drodze zarządzenia.

3. Tryb powoływania, skład osobowy i organizację obywatelskich komisji podatkowych oraz ich kadencję jak również tryb i sposób postępowania przed tymi komisjami ustala Minister Finansów.

Art. 173. 1. Właściwość miejscowa obywatelskich komisji podatkowych pokrywa się z właściwością miejscową organów finansowych.

2. Siedzibą obywatelskiej komisji podatkowej jest siedziba organu finansowego. Czynności biurowe obywatelskiej komisji podatkowej załatwia organ finansowy.

Art. 174. 1. Obywatelska komisja podatkowa orzeka w komplecie, składającym się z przewodniczącego lub jego zastępcy oraz wyznaczonych przez przewodniczącego lub jego zastępcę 4 ławników.

2. Do prawomocności orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej wymagana jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy oraz co najmniej 3 ławników. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 175. 1. Obywatelska komisja podatkowa powołana jest do orzekania o wysokości podstawy opodatkowania w zakresie danin publicznych, pobieranych na rzecz Skarbu Państwa, zarówno co do rocznych wymiarów daniny, jak i co do wymiarów i domiarów zaliczek na te daniny, w sprawach przekazanych jej przez organ finansowy.

2. Obywatelska komisja podatkowa orzeka według swobodnego uznania na podstawie posiadanego materiału wymiarowego.

3. Obywatelska komisja podatkowa ustala także na podstawie materiałów przekazywanych jej przez wydziały (oddziały) prezydiów powiatowych (miejskich) rad narodowych wysokość zobowiązania podatkowego w nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego. Przy ustalaniu wysokości tego zobowiązania podatkowego obywatelska komisja podatkowa ma prawo, kierując się ogólnym położeniem podatnika, obniżyć przypadający podatek w granicach do 50%. Orzeczenie komisji powinno w tym przypadku zawierać uzasadnienie.

Art. 176. 1. Organ finansowy przekazuje obywatelskiej komisji podatkowej sprawy w przypadkach:

1) gdy księgi handlowe lub podatkowe albo zeznania podatkowe, wykazy, deklaracje bądź inne materiały, służące do ustalenia podstawy opodatkowania, nie obejmują według uzasadnionego przekonania organu finansowego całości obrotu lub dochodu podatnika, a organ finansowy nie rozporządza danymi, uprawniającymi do pominięcia tych materiałów i gdy podatnik mimo wezwania nie skorygował zeznania do wysokości, uznanej przez organ finansowy za słuszną. Przed przekazaniem sprawy do obywatelskiej komisji podatkowej organ finansowy obowiązany jest wezwać podatnika do skorygowania zeznania, wyznaczając mu w tym celu termin tygodniowy;
2) gdy obywatelska komisja podatkowa orzekała już uprzednio w tej samej sprawie o wysokości wymiaru bądź domiaru zaliczek w sprawie podatku obrotowego lub dochodowego.

2. Przekazując sprawę obywatelskiej komisji podatkowej organ finansowy zgłosi wniosek co do ustalenia przez komisję wysokości podstawy opodatkowania. Wniosek organu finansowego powinien zawierać przesłanki wskazujące na słuszność proponowanej przez organ finansowy kwoty.

3. Nie podlegają przekazaniu sprawy o ustalenie rocznego wymiaru podatku — choćby wymiar ten nie był jeszcze prawomocny — w których doręczono podatnikowi nakaz płatniczy, chyba że zachodzą okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania zgodnie z przepisami niniejszego dekretu. Sprawy zaliczek miesięcznych na podatki obrotowy i dochodowy mogą być jednak przekazywane obywatelskiej komisji podatkowej także wówczas, gdy podatnikowi doręczono w tej sprawie decyzję (art. 143 ust. 4).

Art. 177. 1. Obywatelska komisja podatkowa powinna wydać orzeczenie najdalej w terminie dwóch tygodni od daty wpływu sprawy do komisji.

2. Na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej organ finansowy ustali wysokość zobowiązania podatkowego.

3. Organ finansowy może, przed wydaniem decyzji przewidzianej w ust. 2, umotywowanym wnioskiem przekazać sprawę ponownie obywatelskiej komisji podatko-

wej, jeżeli orzeczenie komisji zdaniem organu finansowego przynosi szkodę Skarbowi Państwa i jest niezgodne z materiałem przekazanym jej przez organ finansowy albo też ujawnionym w postępowaniu przed komisją. W tych przypadkach przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej przydziela sprawę do ponownego rozpatrzenia temu samemu lub innemu kompletowi.

4. Decyzja organu finansowego, ustalająca wysokość zobowiązania podatkowego, wydana na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, powinna odpowiadać warunkom określonym w art. 150 ust. 1, a nadto winna zawierać powołanie się na orzeczenie obywatelskiej komisji podatkowej.

Art. 178. 1. Od decyzji organu finansowego wydanej na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego, służy podatnikowi odwołanie do miejscowo właściwej komisji odwoławczej, która rozstrzyga ostatecznie według swobodnego uznania.

2. W przypadku niepowołania komisji odwoławczych, uprawnienia określone w ust. 1 służą organom finansowym drugiej instancji.

Art. 179. Przy wydawaniu orzeczeń obywatelska komisja podatkowa oraz komisja odwoławcza (organ finansowy drugiej instancji) nie są związane w zakresie ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych przepisami niniejszego dekretu, w szczególności przepisami o postępowaniu wyjaśniającym i dowodowym. Nie stosuje się również przepisu art. 167.

Dział XVII.

Wznowienie postępowania, uchylenie oraz zmiana decyzji z urzędu.

Art. 180. W sprawie zakończonej decyzją, od której nie służy środek odwoławczy, może nastąpić wznowienie postępowania:

1) jeżeli decyzja została spowodowana przez sfałszowanie lub przedstawienie sfałszowanego dokumentu, przez fałszywe zeznanie świadka, biegłego lub tłumacza, przekupstwo lub inny czyn karalny sądownie;
2) jeżeli wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne, które istniały już przy wydaniu decyzji, lub nowe środki dowodowe, o ile okoliczności te i środki w toku postępowania nie były znane rozstrzygającemu organowi finansowemu lub nie mogły wówczas być powołane przez stronę zainteresowaną bez jej winy; dotyczy to także przypadku określonego w art. 157 ust. 2 i 3; rozwiązanie umowy lub jej części, za wzajemną zgodą stron bądź na żądanie jednej strony z mocy służącego jej prawa, nie uzasadnia wznowienia postępowania w zakresie podatku od nabycia praw majątkowych i w zakresie opłaty skarbowej;
3) jeżeli władza, właściwa do rozstrzygnięcia pytania wstępnego, zadecydowała o nim w istotnych punktach odmiennie od ceny pytania, przyjętej za podstawę decyzji.

Art. 181. 1. Podanie o wznowienie postępowania należy wnieść do organu finansowego, który wydał decyzję w pierwszej instancji, w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym strona domagająca się wznowienia otrzymała, w sposób dający się udowodnić, wiadomość o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

2. Wznowienie postępowania może zarządzić organ finansowy również z urzędu.

3. W obu przypadkach wznowienie postępowania może nastąpić z powodu przyczyn wskazanych w art. 180 pkt 1) w każdym czasie, z powodu zaś przyczyn określonych w punktach 2) i 3) tegoż artykułu — jedynie przed upływem terminu określonego w art. 144.

Art. 182. 1. O wznowieniu postępowania rozstrzyga organ finansowy, który w sprawie wydał decyzję w ostatniej instancji. Jeżeli decyzja została wydana przez komisję odwoławczą, o wznowieniu rozstrzyga wydział finansowy prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi).

2. W decyzji o wznowieniu postępowania organ finansowy powinien postanowić, w jakim zakresie ma nastąpić wznowienie postępowania.

Art. 183. 1. Od decyzji załatwiającej odmownie podanie o wznowienie postępowania służy stronie prawo wniesienia odwołania.

2. Od decyzji organu finansowego, wznawiającego postępowanie, nie ma osobnego odwołania.

Art. 184. Decyzje, na mocy których strony lub inne osoby nie nabyły żadnych praw, mogą być uchylane i zmieniane z urzędu w każdym czasie zarówno przez organ finansowy, który decyzję wydał, jak i w trybie nadzoru przez przełożony organ finansowy.

Art. 185. 1. Prawomocne decyzje, na mocy których strony nabyły już prawa, mogą być uchylane lub zmieniane w trybie nadzoru przez Ministra Finansów za zgodą tych stron.

2. Uprawnienia, określone w ust. 1, Minister Finansów może w drodze rozporządzenia przenosić na organa podległe.

Art. 186. 1. Ministrowi Finansów służy prawo uchylenia z urzędu lub zmiany w wyjątkowych przypadkach każdej decyzji prawomocnej, o ile nie podobna w inny sposób odwrócić niepowetowanej szkody dla Skarbu Państwa lub gospodarki narodowej; prawo to służy Ministrowi Finansów także w przypadku nieprzedstawienia przez podatnika na żądanie organu finansowego ksiąg i dokumentów w okresie, w którym powinny one być przechowywane (art. 144 ust. 3) bez względu na to, czy księgi te i dokumenty były już poprzednio badane przez organ finansowy.

2. Przepisy ust. 1 nie dotyczą spraw, w których nowej decyzji nie można wydać z powodu przedawnienia (art. 144).

Dział XVIII.

Opłaty i koszty.

Art. 187. 1. Stronę obciążają koszty postępowania (opłaty i koszty):

1) które wynikły z winy strony,
2) które zostały poniesione na wniosek strony.

2. Do kosztów postępowania zalicza się koszty podróży i wynagrodzenia świadków i biegłych oraz koszty oględzin na miejscu.

3. Organ finansowy może zaliczyć do kosztów postępowania także inne koszty usprawiedliwione warunkami sprawy.

Art. 188. 1. Świadkowie i biegli wzywani w sprawach podatkowych, a także członkowie komisji odwoławczych, otrzymują zwrot kosztów podróży i wynagrodzenie (art. 118) według norm ustalanych przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

2. Wojskowi i pracownicy publiczni otrzymują wynagrodzenie za stratę czasu w wysokości należnych im diet oraz kosztów podróży w wysokości przewidzianej dla ich podróży służbowych.

3. Koszty podróży oraz wynagrodzenie świadkom i biegłym wypłaca się po spełnieniu czynności, do której świadek lub biegły został powołany.

Art. 189. 1. Jeżeli strona nie wniesie opłat i nie uiści należności z tytułu kosztów, które zgodnie z przepisami niniejszego dekretu bądź przepisami o opłacie skarbowej powinny być uiszczone z góry, organ finansowy wyznaczy jej termin od jednego do dwóch tygodni celem wniesienia należnej sumy. Jeżeli w terminie tym należne sumy nie zostaną uiszczone, pismo wraz z załącznikami podlega zwrotowi lub czynność, uzależniona od uiszczenia opłaty bądź należności, będzie zaniechana.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do przypadku określonego w art. 167.

3. Organ finansowy obowiązany jest jednak załatwić podanie mimo nieuiszczenia opłaty skarbowej:

1) jeżeli za niezwłocznym załatwieniem przemawiają względy publiczne lub wzgląd na poważny interes strony,
2) jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin,
3) jeżeli podanie wniosła osoba zamieszkała za granicą bez pośrednictwa konsulatu polskiego.

4. Nie uiszczone przez stronę koszty postępowania podlegają przymusowemu ściągnięciu w drodze egzekucji administracyjnej.

5. W przypadku określonym w ust. 3 pkt 3) organ finansowy przesyła odpowiedź na podanie właściwemu konsulatowi polskiemu, który ją doręczy stronie za uprzednim pobraniem opłaty konsularnej.

6. W razie stwierdzonego ubóstwa strony organ finansowy może zwolnić ją częściowo lub całkowicie od kosztów postępowania.

Dział XIX.

Środki przymuszające.

Art. 190. 1. Winni niestawiennictwa na powtórne wezwanie organu finansowego z zagrożeniem przymusowego sprowadzenia mogą być sprowadzeni do urzędu przymusowo.

2. O przymusowe sprowadzenie organ finansowy zwraca się do władzy bezpieczeństwa publicznego.

Art. 191. 1. Organ finansowy może po wyczerpaniu środków przymuszenia przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342) zarządzić zamknięcie przedsiębiorstwa, jeżeli podatnik nie nabył karty rejestracyjnej albo jeżeli podatnik nie prowadzi przepisanych ksiąg.

2. Zastosowanie wyżej przewidzianego środka przymuszającego powinno być poprzedzone zagrożeniem użycia środka na dwa tygodnie przed jego zastosowaniem.

3. Zamknięcie przedsiębiorstwa pociąga za sobą odjęcie podatnikowi zarządu przedsiębiorstwa; dalszy tok postępowania w odniesieniu do zamkniętego przedsiębiorstwa regulują odrębne przepisy.

4. Organ finansowy jest obowiązany umożliwić podatnikowi zaprowadzenie ksiąg w zamkniętym przedsiębiorstwie i zarządzić niezwłocznie cofnięcie środka przymuszającego, gdy podatnik nabył kartę rejestracyjną lub zaprowadził księgi.

5. Środki przymuszające, określone w niniejszym artykule, nie mogą być stosowane w odniesieniu do podatników wykonujących wolne zajęcie zawodowe oraz w odniesieniu do przedsiębiorstw koncesjonowanych, prowadzonych w interesie użyteczności publicznej.

Dział XX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 192. Decyzje w sprawie ustalenia zobowiązań podatkowych (wymiarów) za czas do roku podatkowego 1945 włącznie oraz w sprawie odwołań i zażaleń od tych decyzji wydają organa finansowe właściwe w myśl przepisów niniejszego dekretu według przepisów dotychczas obowiązujących. Wznowienie jednak postępowania w sprawie ustalenia zobowiązań podatkowych z przyczyn zaszłych przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu, a stwierdzonych po tym dniu, następuje według przepisów niniejszego dekretu.

Art. 193. Wykonanie dekretu porucza się Ministrowi Finansów.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, ul. Leszno 53/55.

Tłoczono z polecenia Ministra Sprawiedl. w Drukarni Ministerstwa Sprawiedl. w Warszawie, ul. Nowowiejska 6.

40000 1014 Cena 2,88 zł.